

PÄRNU VABAKOOLI ÕPPEKAVA

Kas tead, milline on päikesetõus pärast
polaarööd ja kuidas kroonitakse kuningaid?
Kuidas suubuvad jõed deltasse ja milliste raskustega
kohtuvad lõunasse rändavad linnud? Miks lööb süda
ja kui palju maksab naeratus? Kuidas ärkab ellu hästi
kirjutatud jutt ja mitu kullakangi on väärt maailma
keelte kõla? Miks pole üks ja üks alati kaks ja mis
juhtuks, kui Mona Lisa paneks alla suusad?
Mille järgi tunnevad üksteist ära hingesugulased?
See tuletab Sulle meelde, et oled looja...
ja vajad rohkemgi veel.

See on ÜKS lugu, ÜKS elu.
Keera lehte ja see kõik avaneb Sinu ees...

PÄRNU VABAKOOLI ÕPPEKAVA ÜLDOSA

SISUKORD:

SISSEJUHATUS

1. KOOLIKORRALDUS

- 1.1. VABAKOOL KOOLISÜSTEEMIS
- 1.2. VABAKOOLI PÕHIMÕTE
- 1.3. MISSIOON JA VISIOON, EESMÄRGID
- 1.4. KOOLIKOGUKOND KOOLI VÄÄRTUSRUMIS
- 1.5. KOOLI STRUKTUUR JA KOOLI JUHTIMINE

2. ÕPPEKORRALDUS

- 2.1. ÜLDPÄDEVUSED – VÄÄRTUS- JA ÕPIPÄDEVUSED
- 2.2. LÄBIVAD TEEMAD
- 2.3. PROJEKTÕPE
- 2.4. ÕPPESÜSTEEM, ÕPPERÜHMAD, ÕPPEAASTA, KOOLIPÄEV JA ÕPPETUND
- 2.5. ÕPPESUUNAD
- 2.6. TUNNIJAOTUSPLAAN, VALIKTUNNID JA VALIKAINED
- 2.7. FÜÜSILINE ÕPPEKESKKOND
- 2.8. HINDAMINE
- 2.9. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS
- 2.10. ÕPILASTE JA LAPSEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

3. ÕPPIJA ARENGUT TOETAVAD TEGEVUSED

- 3.1. GRUPPI TOETAVAD TEGEVUSED – HUVITEGEVUS, KOOLI TRADITSIOONID, KLASSIJUHATAMINE, PIKAPÄEVARÜHM
- 3.2. INDIVIDUAALSET ARENGUT TOETAVAD TEGEVUSED – ARENGUVESTLUSED, TUGIÕPE, INDIVIDUAALNE ÕPPEKAVA JNE

4. ÕPPEKAVA KOOSTAMINE JA ARENDUS

5. LISAD

SISSEJUHATUS

Pärnu Vabakooli (edaspidi Vabakooli) õppekava on kooli õppe- ja kasvatustöö alusdokument, mis lähtub EV riiklikust põhikooli õppekavast. Vabakooli õppekava koosneb üldosast ja ainevaldkondade lisadest, kus esitatakse valdkonniti koondatud ainekavad ning valikainete kavad.

Pärnu Vabakooli õppekava lähtealused on

- Eesti Vabariigi põhikooli riiklik õppekava,
- „Põhikooli- ja gümnaasiumiseadus“,
- „Erakooliseadus“,
- Vabakooli arengukava,
- Vabakooli Seltsi põhikiri,
- Vabakooli põhikiri,
- õpilasesinduse, kooli töötajate ja lapsevanemate soovid, taotlused ja kokkulepped,
- Vabakooli kogemus,
- kooli ressursid.

Õppekava olulised väärtused tulenevad «Eesti Vabariigi põhiseaduses», ÜRO inimõiguste ülddeklaratsioonis, lapse õiguste konventsioonis ning Euroopa Liidu alusdokumentides nimetatud eetilistest põhimõtetest. Alusväärtustena tähtsustame üldinimlikke ja ühiskondlikke väärtusi.

1. KOOLIKORRALDUS

1.1. PÄRNU VABAKOOL KOOLISÜSTEEMIS

Pärnu Vabakool (edaspidi Vabakool) on 9-klassiline lapsevanematele kuuluv erakool, mis töötab Eesti riikliku õppekava järgi. Vabakooli Eestisse loomise idee ulatub aastasse 1992. Esimesed õpilased alustasid õppetööd 1. septembril 1997.

Vabakool on väärtuspõhine avatud koostöökool, mis toetub Eesti kooli traditsioonidele, Johannes Käisi, taanlaste N.F.S Grundtvigi ja C.M. Koldi vaadetele. Õppija vajab teadmistest tarkuse vormimiseks ja eluks ettevalmistuseks õppeainete ja koolielu elulähedust, sisukaid elamusi ja kogemusi, ühis-, grupi- ja individuaaltööd ja liikumisruumi aktiivsusele. Nii kasvab noor, kes oskab teha valikuid ja vastutada, kes tunnetab ühiskondlikku ühtsust, toetab ja austab teda ümbritsevate inimeste eripära ning julgeb olla õnnelik. Kooli ideede elluviimiseks on vaja kogu koolikogukonna koostööd.

Vabakooli kogukond koosneb õpilastest, koolipersonalist ja lapsevanematest, kes tegutsevad ühises ja ühtses väärtusruumis. Selline koostöö nõuab igalt kogukonna liikmelt avatust, vastutust, partnerlust, austust, usaldust ja sallivust ja see loob arengut toetava koolikultuuri. Iga Vabakooli kogukonna liige on ühise väärtusruumi hoidja ja toimib vastavalt väärtuskokkulepetele.

Vabakooli aktiivsed koostööpartnerid on Pärnu Vabakooli Selts, Pärnu Loovuskeskus, Pärnu Avatud Noortekeskus jm.

1.2. VABAKOOLI PÕHIMÕTE

Õppe- ja kasvatustegevuse põhimõte on:

Vabakooli prioriteet on inimene

- **Esiplaanil on inimese mitmekülgne ja terviklik arendamine.** Erilist tähelepanu pööratakse õppija enesemääratluse kujunemisele, mille loob igapäevane suhtlus kvaliteet.

Õppija tunneb oma maa ajalugu, juuri, päritolu ja ümbritsevat keskkonda, mõistab oma osa elus. Ta saab Vabakoolis teadmised ja oskused elamiseks multikultuurses maailmas. Ka Vabakooli õppesuunad loovus, loodus, ja võõrkeeled on inimese teenistuses. Need loovad sünergia, mis kolme sambana toetavad inimest kogu elu. Vabakool väärtustab nii teadmiste põhist kui ka südamega mõtlemist.

- **Koolis on turvaline ja soodne sisekliima.** Kool on koht, kus õppija veedab olulise osa oma ajast. Sõbralik ja kindlustunnet sisendav keskkond soodustab isiksuse igakülgset arengut. Puhas, koduselt hubane klassiruum loob õppijas turvatunde. Kooli kogukonna iga liige võtab vastutuse puhta keskkonna eest. Koolipere omavaheline suhtlemine on pingevaba ja usalduslik, mis tugineb kokkulepitud normidel. Igaüks meist on turvalise keskkonna ja suhete looja ja hoidja.
- **Protsess on sama tähtis kui tulemus.** Tüdrukud ja poisid on oma loomult uudishimulikud ja õpihimulised. Seda teadlikult suunates suureneb janu teadmiste ja kogemuse järele veelgi, kujuneb elukestev õppija. Niisama tähtis kui õpitulemus on protsess, milles õppija tunneb ja mõistab õpitavat. Teadmiste kvaliteedi tagab kogemus ja tunnetus. Nii saab õppimisest elamus, teadmisest tarkus.
- **Vabakool on koostöökool.** Inimeste mitmekesisus ja uue aja väljakutsed nõuavad meilt üha paremat koostöö- ja arutlemisoskust. Osalemine erinevates kooliprojektides, mis ühendavad inimesi, õppeaineid- ja isegi –valdkondi, aitab lõimida teadmisi, oskusi, mõtteid ja unistusi uueks kvaliteediks. Vanemate ja õpetajate hea koostöö tagab Vabakooli arengu, lastele võimetekohase hariduse ning tugeva enesemääratluse. Loomelise lisavõimalusi koostöös huvigruppidega väljaspool kooli. Sellise kogemusega õppija soovib ja suudab oma elus teha koostööd igas suunas, igal tasandil.

Vabakooli kaksikmoto on:

Vabakool on elamus, armastus ja turvatunne.

Me väärtustame inimest ja austame tarkust.

1.3. MISSIOON JA VISIOON, EESMÄRGID

Vabakooli missioon:

Pärnu Vabakool loob inimestele võimalused mitmekülgseks võimetekohaseks arenguks ning elukestvaks õppeks professionaalsete juhendajate abil iga inimest väärtustavas turvalises ja koostööle suunatud koolikeskkonnas.

Vabakooli visioon:

Pärnu Vabakool on humaansel pedagoogikal põhinev üldhariduskool, milles õppijad - õpilased, õpetajad ja lapsevanemad - on enastjuhtivad ja rõõmsameelsed inimesed. Vabakool väärtustab tervislikku ja keskkonda säästvat eluviisi. Vabakoolis õppijad tunnetavad iseennast ja oma osa ning kohta universumis.

Vabakooli põhieesmärk on kvaliteetse riikliku põhihariduse omandanud ja väärtuskasvatuse kaudu kujunenud vastutusvõimeline, terve eluhoiakuga ja eetiliste väärtushinnangutega õnnelik inimene, kes

- väärtustab iseennast ja osaleb aktiivselt erinevates inimkooslustes;
- on omandanud põhihariduse;
- toetab oma teadmiste, oskuste ja tegudega klassi, kooli, linna, Eesti ühiskonna, kultuuri ja looduskeskkonna jätkusuutlikku arengut.

Põhieesmärgist lähtuvad õppe- ja kasvatustegevuse eesmärgid

- toetame iga õppija enesemääratluspädevust nii, et temast kujuneb eneseteadlik, õnnelik ning salliv isiksus, perekonna, rahvuse ja ühiskonna liige;
- toetame iga õppija mitmekülgset, tasakaalustatud, individuaalset arengut, sealhulgas põhiliste väärtushoiakute kujunemist;
- suurendame võimalusi õpilaste vaimseks, füüsiliseks, sotsiaalseks, emotsionaalseks ja kõlbliseks arendamiseks mitmekülgse kvaliteetse hariduse kaudu kooli õppesuundade toel;

- tagame eesti kultuuri traditsioonide, Euroopa ühiseväärtuste ning maailma kultuuri ja teaduse põhisaavutuste omaksvõtu;
- paneme rõhku loodusharidusele nii tundides kui õppetööd toetavas huvitegevuses, teadvustame õpilastele keskkonnakaitse vajadust ning õpetame elama loodustsäästvalt;
- tagame õpilaste osalemise erinevates loovprojektides;
- arendame välja hea eneseväljendusoskuse nii eesti kui võõrkeeles;
- süvendame õpilaste õpioskusi, mis võimaldavad hankida teavet, eakohaselt planeerida nii omaette kui kaaslastega õppimist, kasutada õpitut;
- arendame õpilastes analüüsi- ja koostöövõimet, samuti argumenteerimis- ja kuulamisvõimet;
- valmistame õpilased ette elukestvaks õppeks;
- teeme koostööd lapsevanematega õpilase paremaks edasiarendamiseks;
- väldime ja ennetame koolikohustuse mittetäitmist;
- väärtustame õpilaste tervist ning suuname neid tervislikult elama,
- tegeleme vastavalt õpilaste vanusele kutsealase ettevalmistustöö- ja karjäärinõustamisega;
- õpetame infotehnoloogiliste vahendite kasutamist, soodustame õppijate ettevõtlikkust ning uurimisalast tegevust.

1.4. KOOLIKOGUKOND KOOLI VÄÄRTUSRUMIS

Vabakooli koolikogukond koosneb õpilastest, õpetajatest/kooli töötajatest, lapsevanematest ja kooli vilistlastest. Vabakooli koolikogukonna liikmed loovad ja hoiavad ühtset väärtusruumi, mis tagab iga õppija arenguks soodsa sotsiaalse ja vaimse õppekeskkonna. Füüsilise õppekeskkonna kujundamise põhimõtted on kirjeldatud peatükis 2.8. „Füüsiline õppekeskkond“.

Vabakooli õpilane ja õpetaja / töötaja

- on oma kooli väärtusruumi looja ja hoidja,
- on heatahtlik, avatud, aus ja vastutustundlik,
- austab ennast ja teisi, on salliv,

- väärtustab keskkonda ja tervislikke eluviise,
- märkab ja väärtustab ilu,
- on hea koostööpartner, peab kinni kokkulepetest,
- on ettevõtlik, otsiva meelega ning väärtustab loovust ning mõtlemisvabadust,
- hoiab oma peret, kodu ja kooli,
- väärtustab Eesti riiki, eesti keelt ja kultuuri.

Kooli toimiva väärtusruumi eeldused on otseselt seotud üldpädevustega. Vabakooli õppija üldpädevused kooliastmeti on loetletud õppekava üldosa peatükis 2.1. „Üldpädevused – väärtus- ja õpipädevused“.

Lisaks on Vabakooli õpetaja / töötaja

- pühendunud oma tööle,
- selge identiteediga erialaselt pädev haritlane/töötaja,
- heade uuenduste toetaja,
- eelarvamusteta ja õiglane, austades iga õppija isikupära,
- tähelepanelik ja tunnustav iga õpilase pingutuse suhtes,
- toetava õhkkonna looja,
- orienteeritud meeskonnatööle,
- teadlik isikliku eeskuju jõust.

Vabakooli lapsevanem

- väärtustab ja hoiab kooli väärtusruumi,
- on oma lapse toetaja, hoiab ja austab teda,
- on avatud partner, teeb kooli ja teiste vanematega koostööd,
- toetab kooli arengut.

1.5. KOOLI STRUKTUUR JA KOOLI JUHTIMINE

Vabakool on 9-klassiline paralleelklassideta põhikool. Maksimaalne õpilaste arv klassis on 18. Vajadusel moodustab kool poiste või tüdrukute õpperühmi (kehalises kasvatuses alates 5. klassist, tehnoloogias ja käsitöös alates 4. klassist) või tasemerühmi inglise keele õppes.

Vabakool jaguneb kolme kooliastmesse:

I kooliaste – 1. - 3. klass,

II kooliaste – 4. – 6. klass,

III kooliaste – 7. – 9. klass.

Algklassidena käsitleme 1.-4. klassi ja keskmise ning vanema kooliosana 5.-9. klassi. Vabakoolis on traditsioonilisi üritusi, kus osalevad 1.-4. klass koos, näiteks looduspäevad, muinasjutuöö jm.

Kooli juhtimine ja demokraatlikud institutsioonid

MTÜ Pärnu Vabakooli Selts koosneb lapsevanematest, õpetajatest ja kooli toetajatest, kes on avalduse alusel võetud Vabakooli seltsi liikmeks. Vabakooli selts on kooli pidaja ja ühtlasi omanik, kelle juhtimisorganid on seltsi üldkoosolek ja kuni 11-liikmelise juhatus.

Vabakooli seltsi juhatus valitakse seltsi üldkoosolekul ja esindab seltsi üldkoosolekutevahelisel ajal. Seltsi ülesanne on hoida käigus Vabakooli ja jälgida selle tegevuse vastavust põhikirjale, arengukavale ja õppekavale.

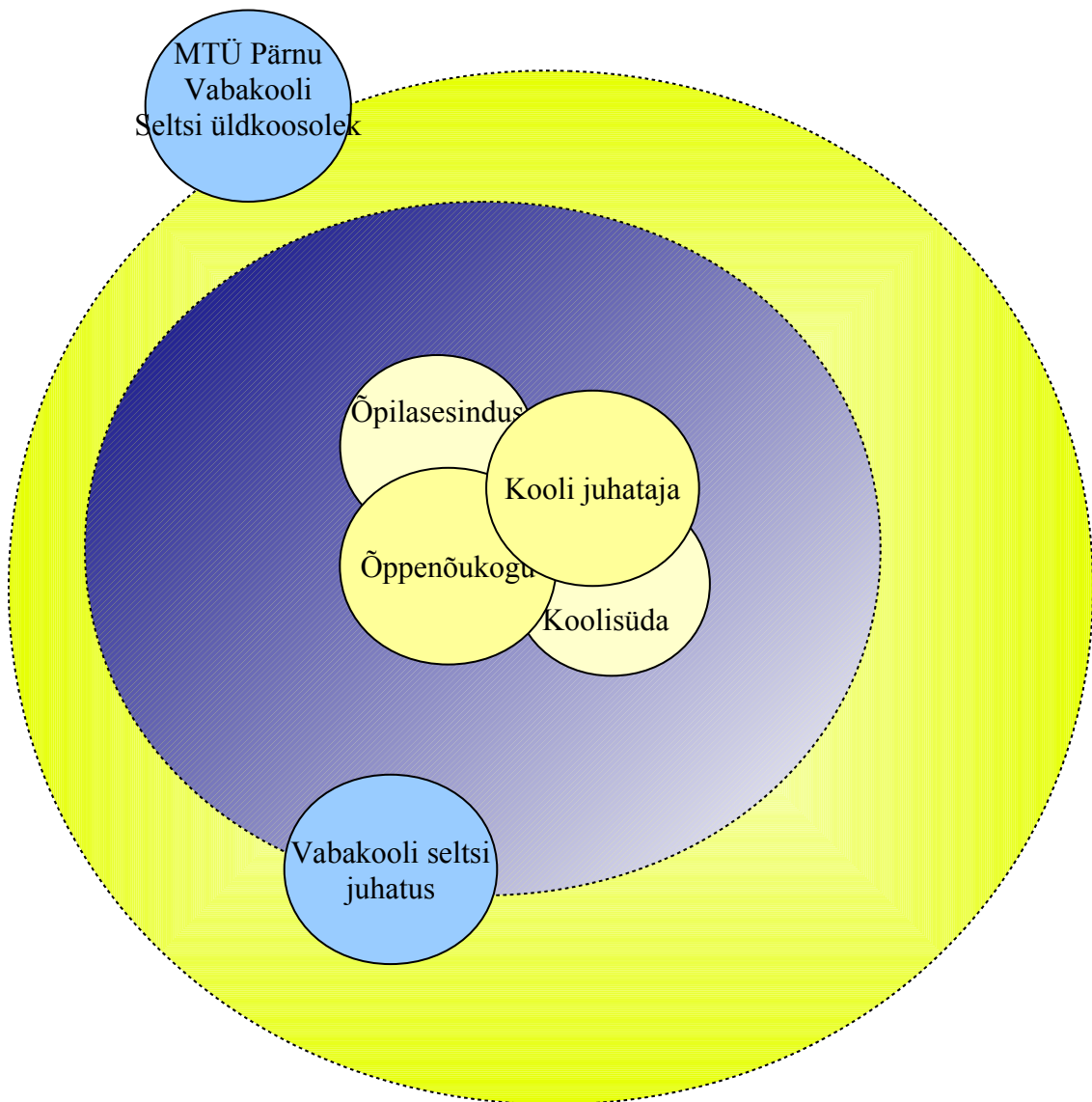
Õpetajate koosolek Kooli Süda on pedagoogiline arutlev-nõuandev kogu, mille koosseisu kuuluvad kooli juhataja, õppealajuhataja ja kõik õpetajad, kellel on rohkem kui 8 nädalatundi. Koosolek käib koos kord nädalas ja selle pädevusvaldkonnaks õppe- ja kasvatusteemad

Õppenõukogu liikmeteks on kõik kooli õpetajad ja selle ülesanne kooli tegevuseks vajalike otsuste tegemine vastavalt õppenõukogu pädevusele.

Õpilasesindus korraldab põhiliselt õpilaskonna ühiselu ja osaleb koolielu puudutavate küsimuste demokraatlikus arutelus koostöös kooli juhtkonna jt kooslustega.

Kooli juhataja teostab koostöös kooli personaliga igapäevast valitsemist ja haldamist, tagab kooli funktsioneerimise ja arengu.

Vabakooli „juhtaatom“

2. ÕPPEKORRALDUS

2.1. ÜLDPÄDEVUSED – VÄÄRTUS- JA ÕPIPÄDEVUSED

Pädevus on asjakohaste teadmiste, oskuste ja hoiakute kogum, mis tagab suutlikkuse teatud tegevusalal või -valdkonnas tulemuslikult toimida. Pädevused jagunevad üld-, valdkonna- ja ainepädevusteks. Valdonna- ja ainepädevused esitame Vabakooli õppekava üldosa LISADES valdkonna- ja ainekavades.

Üldpädevused on aine- ja valdkonnaülesed pädevused, mis on väga olulised inimeseks ja kodanikuks kasvamisel. Üldpädevused kujunevad kõigi õppeainete kaudu, ent ka tunni- ja koolivälises tegevuses ning nende kujunemist jälgime ja suuname õpetajate ning kooli ja kodu ühistöös.

Vabakooli idee, traditsioonid, põhieesmärk ja kogukondlik kultuur seavad õpipädevuste ja –tulemuste kõrvale vähemalt võrdsena väärtustega seotud pädevused, sealhulgas inimese enesemääratluspädevuse. Seetõttu jagunevad üldpädevused Vabakoolis kahte selgelt eristatavasse gruppi:

1. väärtuspädevused (koondnimetus väärtus-, sotsiaalse, enesemääratlus- ja ettevõtlikkuspädevuse kohta);
2. õpipädevused (koondnimetus õpi-, suhtlus- ja matemaatika-pädevuse kohta).

Sellise jaotusega toome esile mõlema üldpädevuste grupi olulisuse ja loome selgust Vabakooli eesmärkides.

Üldpädevusi sõnastades lähtume ootusest, et Vabakooli õppijal on selged põhimõtted, eetilised eluhoiak, teisi arvestav sekkumisjulgus ja –oskus. Jälgime seda suunda läbivalt ning taotleme Vabakooli lõpetajana aktiivset enastjuhtivat inimest (kodanikku), kes on suhetes iseenda, kaaslaste, oma riigi ja keskkonnaga loov ja edukas.

Üldpädevused koos läbivate teemadega seovad ühelt poolt Vabakooli põhieesmärgi, visiooni, missiooni ja õppe- ning kasvatustegevuse eesmärgid ja teiselt poolt valdkonnapädevused, aine-eesmärgid ja konkreetset õpitulemusi iga õppijat toetavaks ühtseks taotluseks.

Vabakooli õppekava taustsüsteem ja eesmärkide ulatus

PÕHIKOOI RIIKLIK ÕPPEKAVA

PÄRNU LINNA
HARIDUSE ARENGUKAVA

PÄRNU VABAKOOI
ARENGUKAVA

PÄRNU VABAKOOI ÕPPEKAVA

KOOI PÕHIEESMÄRK / VISIOON / MISSIOON

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE PÕHIMÕTE
ühtne kogu koolile

ÕPPE- JA KASVATUSTEGEVUSE EESMÄRGID
ühtsed kõikidele õpetajatele, töötajatele, seltsi juhatusele,
„lubadused“ perele

ÜLDPÄDEVUSED JA LÄBIVAD TEEMAD
kõikides ainetes samad

VALDKONNAPÄDEVUSED
kõikides valdkonnaainetes samad

AINEEESMÄRGID
ühes aines 1.-9. klassini samad,
valdkonnapädevustega osaliselt kattuvad, kuid neist
detailsemad

ÕPITULEMUSED
igas tunnis konkreetselt saavutatavad, tervikliku
maailmapildi kujunemiseks soovitavalt lõimitud
aine- ja valdkonnasiseselt suuremateks
tervikuteks, samuti vajalikud ainetevahelised
seosed

Üldpädevused I-III kooliastmes: väärtus- ja õpipädevused

VÄÄRTUSPÄDEVUSED		
I kooliastme lõpetaja	II kooliastme lõpetaja	III kooliastme lõpetaja
suhtub endasse ja teistesse hästi; mõistab mina ja meie tähendust;	suhtub endasse lugupidavalt; teab oma tugevaid ja nõrku külgi;	on adekvaatse enesehinnanguga, usub iseendasse, kujundab oma ideaale;
on viisakas, aus ja õiglane, täidab lubadusi;	on usaldusväärne, vastutab oma tegude eest ning peab kinni kokkulepetest;	
hindab oma käitumist ja tegevust;	kujundab, kavandab ning hindab oma käitumist ja tegevust, oskab oma eksimusi näha ja tunnustada ning oma tegevust korrigeerida; valib ja rakendab tulemuse saavutamiseks vajalikke tegevusi;	juhib ja korrigeerib oma käitumist ning võtab endale vastutuse oma tegude eest;
hoiab oma perekonda, klassi, kooli ja keskkonda;	hindab harmoonilisi inimsuhteid, mõistab oma rolli pereliikmena, sõbrana, kaaslasena ja õpilasena; seisab iseenese ja teiste väärkuse eest, hoidub vägivallast; püüab leida lahendusi kodus, koolis ja sõpruskonnas tekkinud probleemidele;	austab üldtunnustatud väärtusi, inimõigusi ja kõlbluspõhimõtteid, sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires, kui neid eiratakse;
teab, et kedagi ei tohi naeruvääristada, kiusata ega narrida, püüab konflikte	suhtub inimestesse eelarvamusteta, tunnustab inimeste, vaadete ja	

rahumeelselt lahendada; oskab kaaslast kuulata, teda tunnustada;	olukordade erinevusi ning mõistab kompromisside vajalikkust;	
oskab ilu märgata ja hinnata; hindab loovust ning tunneb rõõmu liikumisest, loovast eneseväljendusest ja tegevusest, osaleb kooli erinevates loovprojektides;	väärtustab kunstiloomingut, soovib ning suudab end kunstivahendite abil väljendada; kavandab ja aitab korraldada kooli loovprojekte, osaleb neis aktiivselt;	väärtustab inimese loovust, suudab ja soovib väljendada ennast loominguiliselt, peab lugu kunstist ja kultuuripärandist; kavandab ja aitab korraldada kooli loovprojekte, osaleb neis aktiivselt;
teab oma rahvuslikku kuuluvust ning suhtub oma rahvusesse lugupidavalt;	tunnetab end oma rahvuse liikmena ja riigi kodanikuna ning väärtustab eesti kultuuri;	tunneb ja austab oma keelt ja kultuuri ning aitab kaasa eesti keele ja kultuuri säilimisele ja arengule;
austab oma kodupaika, kodumaad ja Eesti riiki, tunneb selle sümboleid ning täidab nendega seostuvaid käitumisreegleid;	väärtustab Eestit vaba riigina ja teab, kuidas see toimib; hindab kodanikeühendusi ja heategevust; mõistab inimeste erinevusi ühiskonna rikkusena;	on huvitatud oma kodukoha ja riigi demokraatlikust arengust, on oma riigi lojaalne, aktiivne ja vastutustundlik kodanik, omab põhiteadmisi ühiskonnast ning riiklusest, nende toimimisest, kodanikuõigustest ja -kohustustest; teab, et seaduste mittetundmine ei vabanda õiguserikkumist;
	suhtub lugupidavalt teistesse rahvastesse ja nende kultuuridesse;	väärtustab maailma eri rahvaste kultuure, suhtub teistest rahvustest inimestesse eelarvamustevabalt ja lugupidavalt;

hoiab puhtust ja korda, hoolitseb oma välimuse ja tervise eest ning tahab olla terve;	väärtustab tervislikke eluviise, on teadlik tervist kahjustavatest teguritest ja sõltuvusainete ohtlikkusest;	väärtustab ja järgib tervislikku eluviisi, hoolitseb oma vaimse tervise eest ning on füüsiliselt aktiivne;
ÕPIPÄDEVUSED		
I kooliastme lõpetaja	II kooliastme lõpetaja	III kooliastme lõpetaja
oskab end häälestada ülesandega toimetulemisele ning oma tegevusi ülesannet täites mõtestada;	oskab keskenduda õppeülesannete täitmisele, oskab suunamise abil kasutada eakohaseid õpivõtteid olenevalt õppeülesande iseärasustest;	on teadmishimuline, oskab eesmärgipäraselt õppida, valida ja kasutada sobivaid õpivõtteid, hinnata oma õpitegevust;
tahab õppida, tunneb rõõmu teadasaamisest ja oskamisest;	suudab ja soovib õppeülesandeid valida lähtuvalt oma huvidest ning vastutada oma valikute eest; on leidnud endale sobiva harrastuse ning omab üldist ettekujutust töömaailmast;	on ettevõtlik, seab endale eesmärged ja tegutseb nende nimel, tunneb oma võimeid, huvisid, oskab leida edasiõppimisvõimalusi, kasutades vajaduse korral asjakohast nõu;
oskab õppida omaette ning koos teistega, oskab aega planeerida ja seda otstarbekalt kasutada;	õpib omaette või teeb vajadusel koostööd, toetab, aitab ja tunnustab kaaslasi;	õpib meelsasti individuaalselt, kuid on ka hea koostööpartner, oskab üldjoontes kavandada ühistegevuse eesmärged ja eesmärkideni jõudmiseks vajalikke tegevusi, jaotada tööülesandeid, koostada ajakava;
suudab tekstidest leida ja mõista seal sisalduvat teavet (sealhulgas andmeid, termineid, tegelasi, tegevusi, sündmusi ning nende aega ja	kuulab mõtestatult, loeb eakohaseid tekste, loob eakohasel tasemel keeleliselt korrektseid ning suhtlussituatsioonile	suudab mõista ja tõlgendada erinevaid tekste, sealhulgas meediatekste, tunneb tähtsamaid sotsiaalse manipuleerimise viise;

kohta) ning seda suuliselt ja kirjalikult esitada;	vastavaid suulisi ja kirjalikke tekste ning mõistab suulist kõnet;	
väljendab ennast erinevates olukordades selgelt;	oskab oma arvamust väljendada, põhjendada ja kaitsta;	suudab end olukorda ja suhtluspartnereid arvestades kõnes ja kirjas selgelt ja asjakohaselt väljendada, tunneb ja järgib õigekirjareegleid;
mõistab ja kasutab õpitavas võõrkeeles igapäevaseid õpitud väljendeid ja lihtsamaid fraase;	tuleb vähemalt ühes võõrkeeles toime igapäevastes suhtlusolukordades, mis nõuavad otsest ja lihtsat infovahetust tuttavatel rutiinsetel teemadel;	valdab vähemalt üht võõrkeelt tasemel, mis võimaldab igapäevastes olukordades suhelda kirjalikult ja suuliselt ladusalt ning lugeda ja mõista eakohaseid võõrkeelseid tekste;
arvutab ning oskab kasutada mõõtmiseks sobivaid abivahendeid ja mõõtmehikuid erinevates eluvaldkondades eakohaseid ülesandeid lahendades;	on kindlalt omandanud arvutus- ja mõõtmisoskuse ning tunneb ja oskab juhendamise abil kasutada loogikareegleid ülesannete lahendamisel erinevates eluvaldkondades;	suudab lahendada igapäevaelu erinevates valdkondades tekkivaid küsimusi, mis nõuavad matemaatiliste mõttemetodite (loogika ja ruumilise mõtlemise) ning esitusviiside (valemite, mudelite, skeemide, graafikute) kasutamist;
väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada küsimusi looduse kohta, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;	väärtustab säästvat eluviisi, oskab esitada loodusteaduslikke küsimusi ja hankida loodusteaduslikku teavet, oskab looduses käituda, huvitub loodusest ja looduse uurimisest;	mõistab inimese ja keskkonna seoseid, suhtub vastutustundlikult elukeskkonda ning elab ja tegutseb loodust ja keskkonda säästes; oskab esitada

		loodusteaduslikke küsimusi, nende üle arutleda, esitada teaduslikke seisukohti ja teha tõendusmaterjali põhjal järeldusi;
oskab sihipäraselt vaadelda, erinevusi ja sarnasusi märgata ning kirjeldada; oskab esemeid ja nähtusi võrrelda, ühe-kahe tunnuse alusel rühmitada ning lihtsat plaani, tabelit, diagrammi ja kaarti lugeda; oskab vormistada projektitööd	tunneb referaadi kavandamise, koostamise ja vormistamise tõdesid ja oskab neid rakendada, suudab oma töö tulemust kaaslastele tutvustada;	tunneb uurimistöö kavandamise, koostamise ja vormistamise algtõdesid ja oskab neid vajadusel rakendada, suudab oma töö tulemusi esitleda;
oskab kasutada lihtsamaid arvutiprogramme ning kodus ja koolis kasutatavaid tehnilisi seadmeid;	oskab ohutult kasutada arvutit ja internetti suhtlusvahendina ning oskab arvutiga vormistada tekste;	suudab tehnikamaailmas õppekava mahus iseseisvalt toime tulla ning tehnikat eesmärgipäraselt ja võimalikult riskita kasutada;
oskab ohtlike olukordi vältida ja ohuolukorras abi kutsuda, oskab ohutult liigelda;		
teab, kelle poole erinevate probleemidega pöörduda ning on valmis seda tegema.	oskab leida vastuseid oma küsimustele, hankida erinevatest allikatest vajalikku teavet, seda tõlgendada, kasutada ja edastada; oskab teha vahet faktil ja arvamusel.	mõtleb süsteemselt, loovalt ja kriitiliselt, oskab rakendada selle tulemusi oma tegevuse kavandamiseks.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused I kooliastmes

Esimeses klassis on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks õpilaste kohanemine koolieluga, turvatunde ja eduelamuste kogemine ning valmisoleku kujunemine edasiseks edukaks õppetööks. Õpilaste koolivalmidus ja võimed on erinevad, seetõttu diferentseeritakse õppeülesandeid ja nende täitmiseks kuluvat aega. Esimeses kooliastmes keskendume:

- 1) kõlbeliste tõekspidamiste ning heade käitumistavade tundmaõppimisele ja järgimisele;
- 2) positiivse suhtumise kujunemisele koolis käimisesse ja õppimisesse;
- 3) õpiharjumuse ja -oskuste kujundamisele ning püsivuse, iseseisvuse ja eesmärgistatud töö oskuste ning valikute tegemise oskuste arendamisele;
- 4) eneseväljendusoskuse ja -julguse kujunemisele;
- 5) põhiliste suhtlemis- ja koostööoskuste omandamisele, sealhulgas üksteist toetavate ja väärtustavate suhete kujunemisele õpilaste vahel;
- 6) õpiraskuste äratundmisele ning tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetaja olulisim ülesanne on toetada iga õpilase eneseusku ja õpimotivatsiooni.

Õppe ja kasvatus rõhuasetused II kooliastmes

Vabakooli teises kooliastmes on õpetuse ja kasvatus põhitaotluseks vastutustundlike ja iseseisvate õppijate kujunemine. Õppetöös on oluline äratada ja säilitada õpilaste huvi õppekavaga hõlmatud teadmise- ja tegevusvaldkondade vastu. Teises kooliastmes keskendume:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele ja tõstmisele, seostades õpitut praktikaga ning võimaldades õpilastel teha valikuid, langetada otsuseid ja oma otsuste eest vastutada;
- 2) huvitegevusvõimaluste pakkumisele;
- 3) õpilaste erivõimete ja huvide äratundmisele ning arendamisele;
- 4) õpiraskustega õpilastele tugisüsteemide ja õpiabi pakkumisele.

Õpetuses rakendame mitmekesiseid tööviise ja ülesandeid, mis võimaldavad murdeikka jõudvatel õpilastel teha iseseisvaid valikuid ja seostada õpitut praktilise eluga ning aitavad toime tulla õpilaste individuaalselt erineva arenguga, nende muutuvate suhete ja tegutsemisega uutes rollides.

Õppe ja kasvatuse rõhuasetused III kooliastmes

Kolmandas kooliastmes on õppe ja kasvatuse põhitaotlus aidata õpilastel kujuneda vastutustundlikeks ühiskonnaliikmeteks, kes igapäevaelus iseseisvalt toime tulevad ning suudavad oma huvidele ja võimetele vastavat õpiteed valida. Kolmandas kooliastmes keskendume:

- 1) õpimotivatsiooni hoidmisele;
- 2) õppesisu ja omandatavate oskuste seostamisele igapäevaeluga ning nende rakendatavuse tutvustamisele tulevases tööelus ja jätkuõpingutes;
- 3) erinevate õpistrateegiate teadvustatud kasutamisele ning enesekontrollimise oskuse arendamisele;
- 4) pikemaajaliste õppeülesannete (sealhulgas uurimuslike õppeülesannete) planeerimisele, eesmärkide püstitamisele ja oma tulemuste hindamisele; läbivalt loovale lähenemisele;
- 5) õpilaste erivõimete ja huvide arendamisele;
- 6) õpilaste toetamisele nende edasiste õpingute ja kutsevalikute tegemisel.

2.2. LÄBIVAD TEEMAD

Läbivad teemad on üld- ja valdkonnapädevuste, õppeainete ja ainevaldkondade lõimingu vahendiks ning Vabakool arvestab neid koolikeskkonna kujundamisel. Läbivad teemad on aineülesed ja käsitlevad ühiskonnas olulisi valdkondi ning võimaldavad luua ettekujutuse ühiskonna kui terviku arengust, toetades õpilase suutlikkust oma teadmisi erinevates olukordades rakendada. See eeldab ainevaldkondade koostööd, kokkulepitud õppekorralduse ja hindamispõhimõtete järgimist.

Läbivate teemade õpe realiseerub eelkõige

- õppekeskkonna korralduses,
- aineõppes,
- valikainete valikul,
- läbivatest teemadest lähtuvas või õppeaineid lõimivas loov- või projektis,
- traditsiooniliste ülekooliliste ürituste käigus,

- korraldades võimaluse korral koostöös kooli pidaja, paikkonna asutuste ja ettevõtete, teiste õppe- ja kultuuriasutuste ning kodanikuühendustega klassivälisest õppetegevusest ja huviringide tegevusest ning osaledes maakondlikes, üle-eestilistes ja rahvusvahelistes projektides.

Läbivate teemade sidusus konkreetsete õppeainetega on kirjeldatud üldosa LISAdes ainekavades.

Läbivad teemad Vabakoolis

1) väärtused ja kõlblus – prioriteetne läbiv teema Vabakooli väärtusruumis. Taotleme õpilase kujunemist kõlbliselt arenenud inimeseks, kes tunneb ühiskonnas üldtunnustatud väärtusi ja kõlbluspõhimõtteid, järgib neid koolis ja väljaspool kooli, ei jää ükskõikseks, kui neid eiratakse, ning sekkub vajaduse korral oma võimaluste piires. Ootused koolikogukonna liikmetele on kirjeldatud kooli õppekavas, neid taotleme koolielu igal tasandil alates üksikust õppetunnist kuni visiooni ja missioonini välja. Väärtusi ja kõlblust aitavad edendada õpetaja eeskujud, samuti elav koostöö peredega. Ka klassi õpilaste arvu mõistliku ülempiiri oleme kehtestanud selleks, et tagada õppija sidusus väärtusteteemaga. Inimese arengu esiplaanile seadmine ja koolipere aktiivne ühistegevuste traditsioon võimaldavad kasvada loomulikult ja praktiliselt vastutustundlikuks ühiskonna liikmeks.

2) elukestev õpe ja karjääri planeerimine – taotleme õpilase kujunemist isiksuseks, kes on valmis õppima kogu elu, täitma erinevaid rolle muutuvast õpi-, elu- ja töökeskkonnas ning kujundama oma elu teadlike otsuste kaudu, sealhulgas tegema mõistlikke kutsevalikuid. Kutsume kooli erinevate elukutsete esindajaid, õpilased külastavad Pärnu linna ettevõtteid, osa õppetekstidest käsitlevad eneseotsingute ja karjääriteemasid. Vabakooli traditsioonid, nagu näiteks sügis- ja jõululaat, ülekoolliline muusikal jm võimaldavad astuda erinevate ametite rolli. Samuti teeme koostööd karjäärispetsialistidega. Valikainena õpib 9. klass karjääriõpetust, mille osana külastab erinevaid (ameti)koole.

3) keskkond ja jätkusuutlik areng – taotleme õpilase kujunemist sotsiaalselt aktiivseks, vastutustundlikuks ja keskkonnateadlikuks inimeseks, kes hoiab ja kaitseb keskkonda ning väärtustades jätkusuutlikkust, on valmis leidma lahendusi keskkonna- ja inimarengu küsimustele. Korraldame meelsasti osa õppesest kooliruumidest väljaspool õuesõppeklassis või mujal looduskeskkonnas. Regulaarselt võtame osa RMK erinevatest projektidest, samuti

„Tere, kevad!“ projektist. Paljud kooli traditsioonid toetavad keskkonnateemat, näiteks iga-aastane koolialguse väljasõit Jõulumäe spordibaasi. Väga hästi täiendavad keskkonnateema käsitlust teema-aastad, –nädalad ja traditsioonilised aastatööd. Vabakooli valiktundidega ja elava koostöö näol Pärnu Loodusmajaga tagame professionaalseks loodusõppeks lisavõimalusi.

4) kodanikualgatus ja ettevõtlikkus – taotleme õpilase kujunemist aktiivseks ning vastutustundlikuks kogukonna- ja ühiskonnaliikmeks, kes mõistab ühiskonna toimimise põhimõtteid ja mehhanisme ning kodanikualgatuse tähtsust, tunneb end ühiskonnaliikmena ning toetub oma tegevuses riigi kultuurilistele traditsioonidele ja arengusuundadele. Vabakool on keskkond, kus õppija kui võrdväärne partner saab aktiivselt tegutseda, igaüks leiab oma ettevõtlikkusele väljundi. Sügis- ja jõululaat, erinevad loovprojektid, draamaesinemised ei ole kaugeltki kõik võimalused olla aktiivne. Noorema kooliastme loodusõpetuse osana loomadele talvevarude kogumine ja kohaletoimetamine jm on kodanikualgatuse arengus hea kogemus. Vanema kooliastme osalemine õpilasesinduses annab demokraatias osalemise kogemuse.

5) kultuuriline identiteet – taotleme õpilase kujunemist kultuuriteadlikuks inimeseks, kes mõistab kultuuri osa inimeste mõtte- ja käitumisladi kujundajana ning kultuuride muutumist ajaloo vältel, kes väärtustab omakultuuri ja kultuurilist mitmekesisust ning on kultuuriliselt salliv ja koostööaldis. Kultuurilist identiteeti toetavad Vabakoolis 9. klassile pakutav kultuurilugu, rahvakultuuri tähtpäevade tähistamine kogu õppeaasta jooksul, inglise keele ja loodussuuna taotlustest tulenevates kooli loovprojektides osalemine, sagedased teatrikülastused ja rahvusvahelised suhted.

6) teabekeskond – taotleme õpilase kujunemist teabeteadlikuks inimeseks, kes tajub ja teadvustab ümbritsevat teabekeskonda, suudab seda kriitiliselt analüüsida ning toimida selles oma eesmärkide ja ühiskonnas omaks võetud kommunikatsioonieetika järgi. Läbivat teemat „Teabekeskond“ toetavad Vabakoolis informaatika valiktunnid, avatud käsitlus õppimisest ja kooli sotsiaalsest õppekeskkonnast (õppekäigud, alustekstide leidmine meediast jne), traditsioonidest õpioskuste tuleproov ja aastateemad.

7) tehnoloogia ja innovatsioon – taotleme õpilase kujunemist uuendusaltiks ja nüüdisaegseid tehnoloogiaid eesmärgipäraselt kasutada oskavaks inimeseks, kes tuleb toime kiiresti muutavas tehnoloogilises elu-, õpi- ja töökeskkonnas. Selle läbiva teema areng on seotud nii

ateljee ehitamisega või kogemusliku õppe väärtustamisega kui ka Vabakooli üldise uuendusmeelsusega.

8) tervis ja ohutus – taotleme õpilase kujunemist vaimselt, emotsionaalselt, sotsiaalselt ja füüsiliselt terveks ühiskonnaliikmeks, kes on võimeline järgima tervislikku eluviisi, käituma turvaliselt ning kaasa aitama tervist edendava turvalise keskkonna kujundamisele. Vabakool väärtustab looduskoolina vaimselt, sotsiaalset ja füüsiliselt puhast keskkonda. Teemanädalad, liikluspäevad ja õppekäigud hoiavad seda teemat jätkuvalt aktiivsena. Koostöö Pärnu LOTE majaga, osalemine erinevates keskkonnaprojektides annavad õppijale väärtusliku kogemuse ja terve suhtumise nii tervisesse kui laiemas mõttes ohutusse ellu.

2.3. PROJEKTÕPE

Projektõpe on tänuväärne õppemeetod erinevate kasvatusesmärkide, läbivate teemade, ainevaldkondade ning õppeainete praktilisel ja elamuslikul lõimimisel. See toetub erinevate õppetervikute ühisosale ja lisab õppele lisaväärtust. Lõimingu saavutamiseks korraldab Vabakool õpet ja kujundab õppekeskkonda ning õpetajate koostööd viisil, mis võimaldab aineülest käsitlust projektõppena.

Ainetevaheliste, ülekoolliliste ja koolidevaheliste projektide eelistusteks lähtuvalt kooli õppesuundadest ja eesmärkidest on:

- 1) loodusharidus, keskkonnakaitse ja keeleõpe;
- 2) eesti kultuur;
- 3) loovuse arendamine meediaõpetuse, muusika, kunsti ja käsitöö kaudu;
- 4) õpingute sidumine õppija igapäevase eluga, ettevalmistus elukestvaks õppeks.

Ainetevaheliste ja ülekoolliliste projektide ettevalmistus on kooli õppekava elluviimise loomulik osa. Selle tagab kooli aastakalendri valmimine õppeaasta alguseks ning seda aitavad läbi viia iganädalased õpetajate koosolekud Kooli Süda, töörühmade nõupidamised ning õpetajate töökavadesse planeeritu.

1.-4. klassi looduspraktika

Loodussuuna arendusena on kirjeldatud 1.-4. klassi looduspraktika Vabakooli süsteemse loodussuuna osana. Projektõppe eesmärk on pakkuda õppijale elavat kokkupuudet eheda looduskeskkonnaga ja oluliselt süvendada teoreetilisi teadmisi. See koondab kogu õppeaasta tervikpildile aastaegade kaupa loodusõpetuse praktilised tööd, õppekäigud, matkad, projektõppe- ja looduspäevad. Looduspraktika tegevused on esitatud tabelis loodusõpetuse ainekava Lisas 2.

7.-9. klassi loovtöö

III kooliastmes korraldab Vabakool õpilastele igal õppeaastal läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid lõimiva loovtöö, milleks on uurimus, projekt, kunstitöö, etendus, näitus või muu taoline. Loovtöö on kogemus ja elamus. Selle temaatika lähtub Vabakooli aastateemast, täpsema teemavaliku teevad õpilased. Loovtööd võib teha nii individuaalselt kui ka kokkuleppel õpetajatega kollektiivselt.

Loovtöö ühe väljundina koostavad kirjalikult või valmistavad muul viisil kõik 7.-9. klassi õpilased õppekava läbivatest teemadest lähtuva või õppeaineid ja ainevaldkondi lõimiva kohustusliku aastatöö, milleks on

- vähemalt kahel õppeaastal teadustöö põhimõtetest lähtuv uurimistöö, mis on vormistatud „*Aastatööde koostamise, vormistamise ja ettekandmise juhendi*“ järgi ja
- ühel õppeaastal projekti-, kunstitöö, etendus, näitus vm.

Loovtöö kokkuvõtte fikseerime hinnanguna klassi kokkuvõtvate hinnete hulgas ja märgime lõputunnistusele. „*Aastatöö koostamise, vormistamise ja ettekandmise juhend*“ annab ülevaate uurimistöö nõuetest Pärnu Vabakoolis ja on mõeldud õpilastele abiks aastatöö koostamisel, vormistamisel ning ettekandmisel. Tööle hinnangu andmisel lähtume juhendis esitatud nõuetest ja juhtnõõridest.

Vastavalt õpilase võimetele ja juhendile sooritatud aastatöö eest märgitakse tulemusena '*arvestatud*'. Mittesooritatud või nõuetele ja/või õpilase võimetele mittevastava töö eest märgitakse aasta kokkuvõtteks loovtöö tulemusena '*mittearvestatud*'. Aastatöö sooritamine on Pärnu Vabakooli 7.-9. klassis tingimus klassi lõpetamiseks. Aastatööst vabastuse otsustab piisava põhjuse olemasolul Vabakooli õppenõukogu, näiteks olümpiaadivõit vabariiklikul olümpiaadil, mahukas ja õnnestunud esinemine mõnes muus projektis vm.

Lisaks kirjeldatud projektõppele osaleb Vabakooli õpilane vastavalt kooli väärtusruumi tunnustele kooli aastakalendris nimetatud traditsioonilistes projektides, millest olulisemad on ainenädalad, kaks korda õppeaastas toimuv õpioskuste tuleproov, iga-aastane ülekooliline muusikal, Nõiamäe-näitus, looduspäevad, spordipäevad ja rahvusvaheline laager. Need ja kooli teised traditsioonid on kirjeldatud peatükis 3.1. „Tunniväline tegevus“.

Vabakool jätkab aktiivselt rahvusvaheliste suhete arendamist. Koostöö Taani vabakoolidega annab õppijale võimaluse osaleda rahvusvahelistes projektides. Vabakool organiseerib II ja III kooliastme õpilastele külaskäike Taani vabakoolidesse, korraldab ühislaagreid Taani õpilastega. Jätkame koostööd Vaasa Länsimetsa kooliga.

Üks koostöövariante Taani vabakoolidega aitab arendada kooliõppekava ja täiendab õppemeetodite valikut, sealhulgas projektõppe rakendamist. Seda toetab Taani Vabakoolide Liit ning Vabakooliõpetajate seminar Ollerupis.

2.4. ÕPPESÜSTEEM, ÕPPERÜHMAD, ÕPPEAASTA, KOOLIPÄEV JA ÕPPETUND

Õppesüsteem

1) Traditsiooniline õpe – õpitakse läbi õppeperioodide võrdse nädalakoormusega. Vajadusel jagame kogu õppeaasta tundide mahu lühema perioodi peale, näiteks karjääriõpetus.

2) Vajadusel perioodõpe – aineõpetuse keskendame teatud õppeperioodile õpetaja pikemaajalise täiendkoolituse puhul või muul vajadusel (näiteks aine kontsentreeritumaks õppimiseks teatud ajaperioodil (loodusvaatlused jms) või kooliastme lõikes klassideta õpperühmade moodulõppeks).

3) Teemapäevad ja –nädalad – märkimisväärne osa õppest koondub kas ühele päevale, näiteks looduspäevad, või mitmele järjestikusele päevale, näiteks ainenädalad, looduspäevad, ainevaldkondi lõimiv ülekooliline muusikal jm. Teemapäevi kasutame õuesõppe ja erinevate õppekäikude aja planeerimise vahendina. Teemapäevad ja –nädalad on kooli õppesuundade väljund. Näiteks on Vabakooli loovussuuna arendamisel oluline rahvusvaheline loovuslaager.

4) Projektõpe – see õppevorm koondab erineva pikkusega ajaperioodile mitmekülgset ainevaldkondi lõimivat õpet. Projektõppe maksimumpikkus on 3 õppeaastat ja see võib kaasata teisi Pärnu linna ja Eesti koolide õpilasi. Avatud koolina osaleb Vabakool meelsasti ka rahvusvahelistes projektides. Samuti aitab see arendada inglise keele õppesuunda.

5) Paaristunnid – õppija arengu huvides viime II ja III kooliastme kunstitunnid läbi paaristundidena üle nädala. See võimaldab paremini luua terviklikku teemakäsitlust.

1.-4. klassi õpetaja on klassiõpetaja, kes viib läbi suurema osa klassi ainetundidest. 4. klass on üleminek noorema ja vanema kooliastme vahel, kus lisandub jõudsasti aineõpetajaid. 5.-9. klass õpib aineõpetajate juhendamisel, kusjuures sujuvaks üleminekuks jääb klassiõpetaja mõne õppeainega klassiga seotuks. Niisiis on üleminek klassiõpetuselt aineõpetusele järkjärguline.

Iga klassi lõpetamiseks vajalikud õpitulemused esitame sidusalt koos õppesisuga ainekavade lisades, üldpädevused kooliastmeti kooli õppekava üldosas.

Õpperühmad

Õpperühmade moodustamisel oleme paindlikud, pidades silmas õppijale parimate õppetingimuste ja-keskkonna loomist. Õpperühmad võivad teatud õppeperioodiks vastavalt vajadusele ümber jaotuda õppijate arvust, huvist, tasemest või muust lähtuvalt. Õpperühmad võivad koosneda erinevate klasside õpilastest. Käsitleme seda õpilase jaoks sotsiaalselt rikastavana. Samuti võime moodustada liitklasse õppijate individuaalse arengu huvides.

Õppeaasta

Vabakooli õppeaasta korraldus nõuab väga head planeerimist, sest avatud koolina soovime teoreetilist õpet siduda suurel määral praktilise poolega, mis tähendab erinevaid projekte, õpperühmade kooslusi, õppekäike jm.

Õppeaasta kestab 1. septembrist järgmise aasta 31. augustini ja koosneb õppeveeranditest ja koolivaheaegadest, mis on määratud EV Haridus- ja teadusministeeriumi poolt. Õppeperioodi

sisse on arvatud kokkuleppel lapsevanemate ja kooli töötajatega mõni laupäevane õppepäev, mis seotud Vabakooli erinevate projektidega või traditsiooniliste üritustega.

Õppeveerandites on kokku vähemalt 175 õppepäeva. Lõpuklassis on õppeveerandites kokku vähemalt 185 õppepäeva. Lõpueksami toimumise päeval ja vähemalt kahel päeval enne seda õppetunde ei toimu. Lõpueksami toimumise päev ja sellele eelnevad kaks päeva arvatakse õppepäevade hulka.

Vabakoolis võib suvevaheajal korraldada täiendava õppega seotud tegevusi, arvestades, et põhiharidust omandavale õpilasele on tagatud vähemalt kümne järjestikuse nädala pikkune puhkus kõigist õppe ja eksamitega seotud tegevustest. Kokkuleppel lapsevanematega osaleb pärast õppeaasta põhiõpet 5.-8. klassi õpilane nädalases rahvusvahelises loovuslaagris juhul, kui ta pole samal ajal seotud põhiõppe täiendava õppetööga.

Periodide ja vaheaegade ajad fikseerime kooli aastakalendris.

Õppenädal

Vabakooli õpilase koolinädala suurim lubatud koormus õppetundides on:

- 1) 1. klassis 20;
- 2) 2. klassis 23;
- 3) 3. ja 4. klassis 25;
- 4) 5. klassis 28;
- 5) 6. ja 7. klassis 30;
- 6) 8. ja 9. klassis 32.

Lubatud õppekoormus koosneb riikliku õppekavaga määratud kohustuslikest tundidest ja kooli poolt valitud valiktundidest. Nende jaotus kooliastmeti on esitatud Vabakooli õppekava peatükis 2.7. „Tunnijaotusplaan“.

Õpet kavandades ja ellu viies arvestame, et õpilase õppekoormus oleks ea- ja jõukohane, võimaldades talle aega puhkuseks ja huvitegevuseks.

Lisaks ainetundidele pakub Vabakool Pärnu Loovuskeskuse kaudu õpilastele võimalust osaleda huvitegevuses kohapeal, lahkumata koolimajast. Huvitegevuse eesmärgid, kirjeldus ja

valikud on esitatud peatükis 3.1. „Tunniväline tegevus“ ja Pärnu Vabakooli kodulehel Pärnu Loovuskeskuse jaotuses.

Koolipäev ja õppetund

Koolipäev ja õppetund on määratud kooli päevakavaga, mis kajastab õppetegevuste ning kooli õppekava toetavate õppekavaväliste tegevuste, nagu pikapäevarühma, ringide jm korraldatavate tegevuste järjestust ja ajalist kestust. Kooli päevakava kehtestab kooli juhataja.

Õppepäev on kalendripäev, mil õpilane on päevakava või individuaalse õppekava alusel kohustatud õppes osalema. Ühes nädalas on kuni viis õppepäeva.

Õppe- ja kasvatuskorralduse põhivorm on õppetund. Õppetund on kooli päevakavas või õpilasele koostatud individuaalses õppekavas juhendatud õppeks ettenähtud ajavahemik. Juhendatud õpe on kooli määratud viisil toimuv õpe, näiteks loeng, individuaaltund, konsultatsioon, e-õpe ja õppekäik, mis on suunatud teadmiste ja oskuste omandamisele ning toimub õppekeskkonnas, milles osalevad nii õpilane kui ka pedagoog/juhendaja. Õppetunni arvestuslik pikkus on 45 minutit. Õppetund vaheldub vahetunniga. Õppetunni võib jagada mitmeks osaks ning kuni kaks õppetundi võib toimuda järjest, ilma vahetunnita. Vahetunni pikkus on üldjuhul 10 minutit iga õppetunni kohta, söögivahetund vähemalt 15 minutit.

Tundide ajad Vabakooli 1.-9. klassis:

1. 8.15-9.00

2. 9.05-9.50

Hommikulaulmine

3. 10.10-10.55

4. 11.10-11.55

5. 12.10-12.55

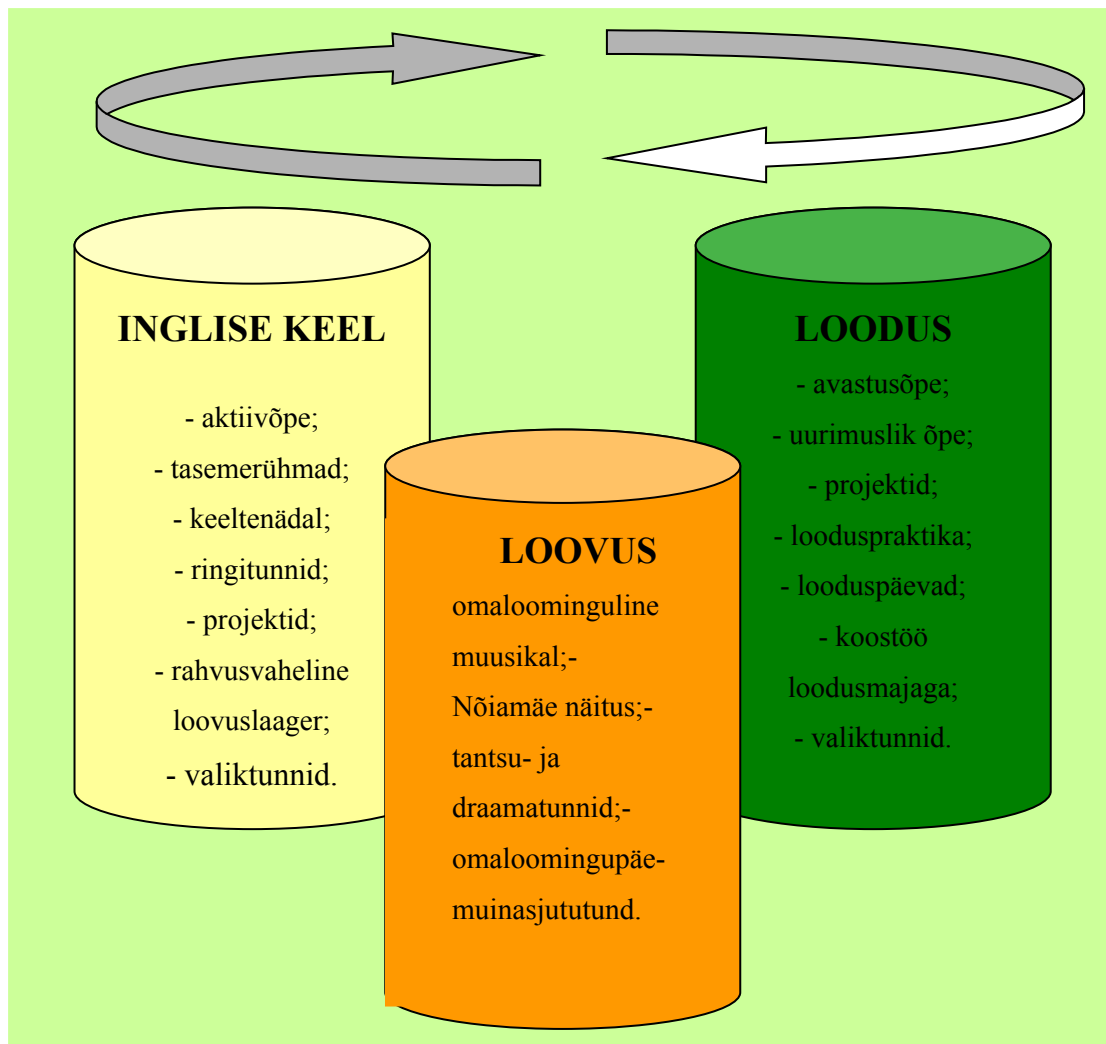
6. 13.05-13.50

7. 14.00-14.45

8. 14.55-15.40

2.4. ÕPPESUUNAD

Vabakooli õppesuunad on inglise keel, loovus ja loodusained. Igal õppijal on kokkupuutepunkte kõigi kolme suunaga, mida nimetame kolmeks sambaks, ja nii loovad need koos sünergia igatühes.

2.6. TUNNIJAOTUSPLAAN, VALIKTUNNID JA VALIKAINED

	I	1	V	2	V	3	V	II	4	V	5	V	6	V	III	7	V	8	V	9	V
1) eesti keel	19	7		6		6		11	5		3		3		6	2		2		2	1
sh draamaõpetus									1		1										
2) kirjandus:	0							4			2		2		6	2		2		2	
4) A-võõrkeel:	3			1	2	2	2	9	3		3	1	3	1	9	4		3		2	
5) B-võõrkeel:	0							3					3		9	3		3		3	
6) matemaatika:	10	2		4		4		13	4	1	4	1	5		13	4		4	1	5	
7) loodusõpetus:	3	1	1	1	1	1	1	7	2		2		3		2	2					
8) geograafia:	0							0							5	1		2		2	
9) bioloogia:	0							0							5	1	1	2		2	
10) keemia:	0							0							4			2		2	
11) füüsika:	0							0							4			2		2	
12) ajalugu:	0							3			1	1	2		6	2		2		2	
13) inimeseõpetus:	2	1				1		2			1		1		2	1		1			
14) ühiskonnaõpetus:	0							1	1						2			0		2	
15) muusika:	6	2		2		2		4	2		1	1	1		3	1		1		1	
16) kunst:	4,5	1,5		1,5		1,5		3	1		1		1		3	1		1		1	
17) tööõpetus, käsitöö ja kodundus, tehnoloogiaõpetus:	4,5	1,5		1,5		1,5		5	2		2		1	1	5	2		2		1	
18) kehaline kasvatus:	8	2		2		2		8	2		2		2		6	2		2		2	
sh tantsuõpetus		1		1					1		1										
19) karjääriõpe																					
20) informaatika-projektõpe														1			1				
KOKKU		20		23		25			25		28		30			30		32		32	

Valikainete valimisel oleme lähtunud kooli visioonist ja missioonist, põhikirjalistest eesmärkidest, kooli õppe- ja kasvatustöö üldistest eesmärkidest ja õppesuundadest ning kooli lapsevanemate soovidest.

Valikained

I kooliastme 8 valiktundi jagunevad:

loodusõpetus	3;
inglise keel	4;
tantsuõpetus	1;

II kooliastme 10 valiktundi:

draamaõpetus	2;
matemaatika	2;
inglise keel	2;
muusikaõpetus	1;
tehnoloogiaõpetus/käsitöö	1;
ajalugu	1;
informaatika	1;

III kooliastme 4 valiktundi:

eesti keel	1;
matemaatika	1;
bioloogia	1;
informaatika	1.

Vabakooli õppekava sisaldab lisaks kohustuslikele valdkonna- ja ainekavadele kolme valikainekava:

- 1) usundiõpetuse ainekava (LISA 9);
- 2) informaatika ainekava (LISA 10);
- 3) karjääriõpetuse ainekava (LISA 11).

Usundiõpetust õpetatakse vaid riiklikust õppekavast lähtuva ainekava järgi.

Tunnijaotusplaanis on võimalikud individuaalsed erisused. Õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja kooli juhataja või juhataja volitatud pedagoogi kokkuleppel võib kool arvestada kooli õppekava välist õppimist või tegevust, sealhulgas õpinguid mõnes teises üldhariduskoolis koolis õpetatava osana, tingimusel, et see võimaldab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi.

2.7. FÜÜSILINE ÕPPEKESKKOND

Õppekeskkonnana mõistame õpilasi ümbritseva vaimse, sotsiaalse ja füüsilise keskkonna kooslust, milles õpilased arenevad ja õpivad. Õppekeskkond toetab oma kooli vaimsusust ja õpilase arenemist iseseisvaks, aktiivseks õppijaks ning säilitab ning arendab paikkonna ja koolipere traditsioone.

Vaimse ja sotsiaalse õppekeskkonna loomisel taotleme iga koolikogukonna liikme head tahet. Selle tulemuseks on õppekeskkond kui väärtusruum, mis tagab iga õppija arengutingimused. Vastavad ootused õpilasele, õpetajale ja kooli töötajale ning lapsevanemale on nimetatud peatükis 1.4. „Koolikogukond“.

Füüsilist õppekeskkonda kujundades taotleme, et:

- 1) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus ning kujundus on õppe seisukohast otstarbekas;
- 2) õppes on võimalus kasutada internetiühendusega arvutit ja esitlustehnikat ning õpilastel on võimalus kasutada kooliraamatukogu;
- 3) kasutatavate rajatiste ja ruumide sisustus on turvaline ning vastab tervisekaitse- ja ohutusnõuetele;
- 4) ruumid, sisseseade ja õppevara on esteetilise väljanägemisega;
- 5) kasutame eakohast ning individuaalsele eripärale kohandatavat õppevara, sealhulgas nüüdisaegseid info- ja kommunikatsioonitehnoloogiatel põhinevaid õppematerjale ja -vahendeid;
- 6) on olemas kehalise tegevuse ning tervislike eluviiside edendamise võimalused nii koolitundides kui ka tunniväliselt.

Korraldame õpet vajadusel ka väljaspool kooli ruume (sealhulgas kooliõues, looduses, muuseumides, arhiivides, keskkonnahariduskeskustes, ettevõtetes ja asutustes) ning virtuaalses õppekeskkonnas.

2.8. HINDAMINE

Vabakooli õpilasel on õigus saada teavet hindamise korralduse ning saadud hinnete ja hinnangute kohta. Õpilasel on õigus teada, milline hinne või hinnang on aluseks kokkuvõtvale hindele ja hinnangule. Hindamise korraldus ning õpilaste ja vanemate hinnetest ja hinnangutest teavitamise kord sätestatakse kooli kodukorras ning hinnete ja hinnangute vaidlustamise kord sätestatakse Vabakooli õppekavas.

Hindamise eesmärgid Vabakoolis on:

- 1) toetada õppija arengut;
- 2) anda tagasisidet õppija õppe edukuse kohta;
- 3) innustada ja suunata õppijat sihikindlalt õppima;
- 4) suunata enesehinnangu kujunemist; suunata ja toetada õppijat edasise haridustee valikul;
- 5) suunata õpetaja tegevust õpilase õppimise ja individuaalse arengu toetamiseks;
- 6) toetada kujundava hindamise ja enesehindamise põhimõtteid kasutades enesemääratluspädevust;
- 7) anda alus õpilase järgmise klassi üleviimiseks ning kooli lõpetamise otsuse tegemiseks.

Hindamisega seotud mõisted Vabakoolis

Hindamine

on süstemaatiline teabe kogumine õpilase arengu kohta, selle teabe analüüsimine ja tagasiside andmine. Hindamine on aluseks õppe edasisele kavandamisele. Hindamisel kasutame mitmesuguseid meetodeid, hindamisvahendeid ja –viise. Hindamine on õpetamise ja õppimise lahutamatu osa.

Kujundav hindamine

on õppe kestel toimuv suulises või kirjalikus vormis hindamine, mille käigus õpetaja või õpilane analüüsib õpilase teadmisi, oskusi, hoiakuid, väärtushinnanguid ja käitumist. Kujundava hindamise abil saab õppija tagasisidet oma arengu, seniste tulemuste ja vajakajäämistele ning üldpädevuste saavutamise kohta. Õpetaja ülesanne on innustada ja suunata õpilast edasise õppimisele ning kavandada edasise õppimise eesmärgid ja teed. Kujundav hindamine keskendub eelkõige õpilase arengu võrdlemisele tema varasemate saavutustega. Tagasiside kirjeldab õigel ajal ja võimalikult täpselt õpilase tugevaid külgi ja vajakajäämist ning sisaldab ettepanekuid edaspidisteks tegevusteks, mis toetavad õpilase arengut. Üks kujundava hindamise liik - Vabakoolis väärtustatud enesehindamine – toimub vaba vestluse vormis või kokkulepitud vormis kirjaliku eneseanalüüsina kaks korda õppeaastas perioodide lõpus.

Kujundava hindamise ühe vahendina võib kasutada õpimappi. Õpimapp õppimise päevikuna sisaldab nii õppetöid kui ka tööde analüüsi ja tagasisidet. Õpimappe võib koostada aine- ja valdkonnapõhiselt, läbivate teemade või üldpädevuste kohta.

Tähthinded

on 5.-9. klassi õpilaste töö tagasisidestamiseks kokkulepitud tähesüsteem. Õppeaasta lõpus ja kooli vahetamisel teisendame tähthinded või sõnalised lühihinnangud viie palli süsteemi. Õpilasraamatusse kannab klassijuhataja õppeaasta kokkuvõtvad hinded viie palli süsteemis. Samuti lisame õpilase koolist lahkumisel dokumentidele jooksva või lõppenud õppeaasta kokkuvõtvate tähthinnete või sõnaliste hinnangute teisendamiseks alloleva tabeli.

<i>Tähthinne</i> <i>5.-9. kl</i>	<i>Sõnaline</i> <i>lühihinnang</i> <i>1.-4. kl</i>	<i>Töö sooritus %-des</i>	<i>Aastalõpu tulemus õpinguraamatus</i> <i>5-pallisüsteemis</i>
A	suurepärase	98 -100	5
B	väga hea	90 - 97	5
C	hea	70 - 89	4
D	rahuldav	55 - 69	3
E	kasin	45 - 54	3
F	puudulik nõrk	20–44% 0–19%	2 1

Kokkuvõttev tähthinne või lühihinnang

on poolaastas vähemalt kord koondatud tähthinne/hinnang, mis kujuneb õppeperioodi tähthinnetest või hinnangutest. Õppeaasta koondhinne või koondhinnang kujuneb perioode kokku võtvate hinnete või hinnangute alusel. Lühihinnangu annab 1.-4. klassi õpilasele, tähthindeid kasutame 5.-9. klassis.

Õppeaasta viimasel perioodil toimuvad 1.-9. klassis õppeaastat kokkuvõtvad arvestused, mis hõlmavad kogu õppeaasta jooksul õpitut. Vabakooli pedagoogiline koosolek Kooli Süda kinnitab arvestuste nimekirja hiljemalt I veerandi lõpuks. Oluline on, et

- aineõpetaja esitab arvestuse sisu hiljemalt kuu aega enne arvestust õppealajuhatajale;
- arvestuse sisu pannakse tutvumiseks kooli kodulehele;
- õpetaja vormistab arvestuse tulemuste kohta protokoll, mis sisaldab tähthindeid / hinnanguid, ja analüüsib õppeaasta töö tulemusi.
- arvestuse tulemus on üks oluline osa viimase õppeperioodi jooksvate tähthinnete / hinnangute hulgas;
- aineõpetaja märgib arvestuse tulemuse õppeaasta kokkuvõtvas kirjalikus hinnangus.

Lisaks arvestustele võib Vabakool läbi viia 8. klassile üleminekueksami ühes õppeaines. Konkreetse õppeaine ja eksamivormi kinnitab pedagoogiline koosolek I õppeveerandi lõpuks koos arvestuste nimekirjaga.

Kokkuvõtva hindamisena mõistame ka teadmiste ja oskuste tõendamist juhul, kui kool arvestab kooli õppekava välist õppimist või tegevust koolis õpetatava osana. Kool võib seda arvestada õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema ja juhataja või juhataja volitatud pedagoogi kokkuleppel tingimusel, et see aitab õpilasel saavutada kooli või individuaalse õppekavaga määratud õpitulemusi. Vastavad kokkulepped fikseerime individuaalses õppekavas või tugiõppelehel.

Kui õppeperioodi keskel on õppeaine poolaastahinne või -hinnang jäänud andmata ja õpilane ei ole kasutanud võimalust järele vastata, hinnatakse aastahinde või -hinnangu väljapanekul vastaval perioodil omandatud teadmised ja oskused vastavaks hindele „nõrk” (5.-9. klassis) või antakse tulemustele samaväärne sõnaline hinnang (1.-4. klassis).

Õpilasele, kelle poolaastahinne on „puudulik” või „nõrk”, kellele on antud samaväärne sõnaline hinnang või on jäetud hinne välja panemata, vormistame e-keskkonnas tugiõppe, et aidata omandada nõutavad teadmised ja oskused ja et ennetada täiendavat õppetööd. Tugiõppele määratud õpilane osaleb vähemalt kord nädalas aineõpetaja konsultatsioonitunnis ja tegeleb järelõppega (tugiõppest täpsemalt ptk-s 3.2.).

Eksperthinnang

on kompleksne aineõpetajate, klassijuhataja ja õpilase (7.-9. klass) ühistäidetav hinnangute vorm e-keskkonnas, mis esitab kaks korda õppeaastas õpilase akadeemilise, motivatsiooni- ja sotsiaalsuse indeksi. Aineõpetajad, kellel on vaid 1 nädalatund, kirjutavad eksperthinnangu üks kord aastas kevadel (jättes märkimata ainult kokkuvõtva hinde).

Eksperthinnangu tulemusi kasutame arenguestlusel, kus õpilane vanema(te) ja klassijuhatajaga seda analüüsib. Kevadine eksperthinnang annab võimaluse võrrelda õpilase arengut sügisest kevadeni.

Kokkuvõttev kirjalik hinnang

on õpilase individuaalset arengut ja õpitulemusi kokku võttev aineõpetajate kirjalik sõnaline kommentaar kogu õppeaasta kohta. See annab tagasisidet,

- kuidas õpilasel õppeaasta jooksul läks, sealhulgas arvestuse tulemus;
- miks nii läks ja
- soovitused edaspidiseks.

Teadmiste ja oskuste hindamine kui kokkuvõtivate hinnete alus

Õpilase ainealaseid teadmisi ja oskusi võrdleme õpilase õppe aluseks olevas ainekavas toodud oodatavate õpitulemustega ja tema õppele püstitatud eesmärkidega. Ainealaseid teadmisi ja oskusi võib hinnata nii õppe käigus kui ka õppeteema lõppedes.

Hindamine tähthinnetega ja/või hinnangu andmine sõnalise lühihinnanguga

- 1) tähthindega „A“ ehk „suurepärase“ märgime vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral ja ületavad neid;
- 2) tähthindega „B“ ehk „väga hea“ märgime vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele täiel määral;
- 3) tähthindega „C“ ehk „hea“ tähistame vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused vastavad üldiselt õpilase õppe aluseks olevatele taotletavatele õpitulemustele;
- 4) tähthindega „D“ ehk „rahuldav“ tähistame vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused võimaldavad õpilasel edasi õppida või kooli lõpetada ilma, et tal tekiks olulisi raskusi hakkamasaamisel edasisel õppimisel või edasises elus;
- 5) tähthindega „E“ ehk „kasin“ märgime vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui õpilase areng nende õpitulemuste osas on toimunud, aga ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus;
- 6) tähthindega „F“ ehk „mitterahuldav“ märgime vaadeldava perioodi või vaadeldava temaatika õpitulemuste saavutatust, kui saavutatud õpitulemused ei võimalda oluliste raskusteta hakkamasaamist edasisel õppimisel või edasises elus ning kui õpilase areng nende õpitulemuste osas puudub.

Kui hindamisel tuvastatakse kõrvalise abi kasutamine või mahakirjutamine, võib kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust hinnata tähthindega „mitterahuldav“.

Käitumise ja hoolsuse hindamine

Käitumise hindamise aluseks on kooli kodukorra täitmine ning üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine koolis. Hoolsuse hindamise aluseks on õpilase suhtumine õppeülesannetesse: kohusetundlikkus, töökus ja järjekindlus õppeülesannete täitmisel.

Käitumist ja hoolsust hindab klassijuhataja koostöös aineõpetajatega ning enesehindamise osana arenguvestlusel ning jooksvalt ka õpilane ise. Käitumist ja hoolsust hinnatakse

hinnetega «eeskujulik», «hea», «rahuldav» ja «mitterahuldav».

Käitumishindega «eeskujulik» hindame õpilast, kellele üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnormide järgimine on harjumuspärane igas olukorras, kes täidab kooli kodukorra nõudeid eeskujulikult ja järjepidevalt.

Käitumishindega «hea» hindame õpilast, kes järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid.

Käitumishindega «rahuldav» hindame õpilast, kes üldiselt järgib üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme ja täidab kooli kodukorra nõudeid, kuid kellel on esinenud eksimusi, mistõttu ta vajab pedagoogide ja lapsevanemate tähelepanu ning suunamist.

Käitumishindega «mitterahuldav» hindame õpilast, kes ei täida kooli kodukorra nõudeid ega järgi üldtunnustatud käitumis- ja kõlblusnorme, ei allu õpetajate ega lapsevanemate nõudmistele. Õpilase käitumise võib hinnata «mitterahuldavaks» ka korduva põhjuseta puudumise korral või üksiku õigusvastase teo või ebakõlbelise käitumise eest.

Hoolsushindega «eeskujulik» hindame õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse alati kohusetundlikult, õpib kõiki õppeaineid võimetekohaselt, on õppeülesannete täitmisel püüdlik, hoolas ja iseseisev, ilmutab omaalgatust ja viib alustatud töö lõpuni.

Hoolsushindega «hea» hindame õpilast, kes suhtub õppeülesannetesse kohusetundlikult, on iseseisev ja hoolikas ning õpib võimetekohaselt.

Hoolsushinde «rahuldav» saab õpilane, kes üldiselt täidab oma õppeülesandeid, kuid ei ole piisavalt järjekindel ega õpi kõiki aineid oma tegelike võimete ja arengutaseme kohaselt.

Hoolsushindega «mitterahuldav» hindame õpilast, kes ei õpi võimetekohaselt, suhtub õppeülesannetesse lohakalt ja vastutustundetult, ei täida tundides õpetajate nõudmisi, jätab sageli täitmata oma kodused õppeülesanded.

Käitumise perioodihindeks saab «mitterahuldav» kooli õppenõukogu otsuse alusel. Selleks esitab klassijuhataja õppenõukogule põhjenduse, milles on arvestatud ka õpilasesinduse seisukohti ja ettepanekuid.

Vabakool annab õpilasele ja piiratud teovõimega õpilase puhul ka vanemale kirjalikku tagasisidet õpilase käitumise (sealhulgas hoolsuse) kohta vähemalt kaks korda õppeaastas.

Hinnete ja hinnangute vaidlustamine

Õpilasel või tema seaduslikul esindajal on õigus hindeid ja sõnalisi hinnanguid vaidlustada kümne päeva jooksul pärast hinde või hinnangu teadasaamist, esitades kooli juhatajale kirjalikult vastava taotluse koos põhjendustega.

Kooli juhataja teeb otsuse ja teavitab sellest taotluse esitajat kirjalikult viie tööpäeva jooksul otsuse vastuvõtmise päevast arvates.

Järelevastamise ja järeltööde sooritamise

Kui kirjalikku või praktilist tööd, suulist vastust (esitust), praktilist tegevust või selle tulemust on hinnatud hindegaga „mitterahuldav” või on hinne jäänud panemata, anname õpilasele võimaluse järelevastamiseks või järeltöö sooritamiseks kuni kahe nädala jooksul hinde teadasaamise päevast alates.

Lisaõppimise ja järelevastamise võimalus on kord nädalas toimivas aineõpetaja konsultatsioonitunnis vastavalt ajagraafikule, mille avaldame kooli kodulehel. Kirjalike tööde järelevastamine toimub samuti kord nädalas 5.-9. klassi õpilastele ühes ruumis. Selleks registreerib õpilane ennast eelmisel päeval.

Täiendavale õppele jätmine, järgmisse klassi üleviimine ning klassikursust kordama jätmine

Õppeperioodide kokkuvõtvate hinnete või hinnangute alusel otsustab õppenõukogu, kas viia õpilane järgmisse klassi, jätta täiendavale õppetööle või klassikursust kordama. Õpilaste järgmisse klassi üleviimise otsus tehakse enne õppeaasta lõppu. Seda tähtaega ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused järgmisse klassi üleviimise ajaks.

Õpilane jäetakse täiendavale õppetööle õppeainetes, milles tulenevalt perioodide kokkuvõtvatest hinnetest või hinnangutest tuleks välja panna aastahinne „F” või samaväärne sõnaline hinnang. Samuti määrame täiendava õppetöö neile 7.-9. klassi õpilastele, kellel on aastatöö arvestamata. Täiendavale õppetööle jätmise otsustab õppenõukogu enne

õppeperioodi lõppu. Täiendava õppetöö raames täidab õpilane õpetaja vahetel juhendamisel spetsiaalseid õppetülesandeid, et omandada kooli õppekavaga nõutavad teadmised ja oskused. Täiendav õppetöö viiakse läbi pärast õppeperioodi lõppu. Aastahinne või -hinnang pannakse välja pärast täiendava õppetöö lõppu, arvestades täiendava õppetöö tulemusi. Täiendaval õppetööl osalemine, teemad ja tulemused märgib aineõpetaja e-päevikusse.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib erandjuhul jätta õpilase klassikursust kordama, kui õpilasel on kolmes või enamis õppeaines aastahinne „F” või samaväärne sõnaline hinnang, täiendav õppetöö ei ole tulemusi andnud ning õppekavaga nõutavate õpitulemuste saavutamiseks ei ole otstarbekas rakendada individuaalset õppekava või muid koolis rakendatavaid tugisüsteeme. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse. Õppenõukogu otsuses peavad olema esile toodud kaalutlused, mille põhjal peetakse otstarbekaks jätta õpilane klassikursust kordama.

Õppenõukogu põhjendatud otsusega võib jätta klassikursust kordama õpilase, kellel on põhjendamata puudumiste tõttu kolmes või enamis õppeaines aastahinne „F” või samaväärne sõnaline hinnang. Õppenõukogu kaasab otsust tehes õpilase või tema seadusliku esindaja ning kuulab ära tema arvamuse.

9. klassi õpilasele pannakse aastahinded välja enne lõpueksamite toimumist, välja arvatud õppeainetes, milles õpilane jäetakse täiendavale õppetööle. Seda tähtaega ei kohaldata õpilase suhtes, kellele on koostatud individuaalne õppekava, kus on ette nähtud erisused.

Põhikooli lõpetamine

Vabakooli lõpetab õpilane, kellel õppeainete viimased aastahinded on vähemalt „rahuldavad”, kes on kolmandas kooliastmes sooritanud kolm loovtööd (vt ptk 2.3.) ning kes on sooritanud vähemalt rahuldava tulemusega eesti keele eksami, matemaatikaeksami ning ühe eksami omal valikul.

Põhikooli lõpetanuks võib õpilase või tema seadusliku esindaja kirjaliku avalduse alusel ja õppenõukogu otsusega pidada ning põhikooli lõputunnistuse anda õpilasele:

- 1) kellel on üks „mitterahuldav“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne;
- 2) kellel on kahes õppeaines kummaski üks „mitterahuldav“ eksamihinne või õppeaine viimane aastahinne.

Haridusliku erivajadusega õpilasele, kellel kooli õppekavaga või nõustamiskomisjoni soovitusel individuaalse õppekavaga on vähendatud või asendatud taotletavaid õpitulemusi, on lõpetamise aluseks kooli või individuaalses õppekavas määratud õpitulemuste saavutus. Haridusliku erivajadusega õpilasel on õigus sooritada põhikooli lõpueksamid eritingimustel vastavalt „Põhikooli- ja gümnaasiumiseaduse” § 30 lõike 2 alusel haridus- ja teadusministri määrusega kehtestatud lõpueksamite korraldamise tingimustele ja korrale.

Õpilane, kelle õppekeel ei ole eesti keel, kes õpib keelekümblusklassis või kes asus eesti õppekeelega koolis või klassis õppima viimase kuue õppeaasta jooksul, võib lõikes 1 nimetatud eesti keele eksami asemel sooritada eesti keele teise keelena eksami.

Varem välisriigis õppinud õpilane, kes on enne lõpueksamite toimumist Eestis põhikoolis õppinud kuni kolm järjestikust õppeaastat ning kellele on eesti keele õppimiseks koostatud individuaalne õppekava, võib eesti keele või eesti keele teise keelena eksami sooritada temale koostatud individuaalse õppekava põhjal ettevalmistatud koolieksamina.

Hindamisest teavitamine on kehtestatud Vabakooli kodukorras.

2.9. KARJÄÄRITEENUSTE KORRALDUS

Vabakool korraldab õpilaste ja vanemate teavitamist edasiõppimisvõimalustest ning tagab õpilastele karjääriteenuste (karjääriõpe, -info või -nõustamine) kättesaadavuse.

Vabakool teeb koostööd Pärnu Õppenõustamiskeskuse karjäärispetsialistidega, kelle pakutava lühikoolituse võimaldame 8. klassi õpilastele. 9-klassi õpilased läbivad Pärnu Loovuskeskuse kursusena „Karjääriõpetuse“ mahuga 35 tundi. Õpetuse sisu ja õpitulemused lähtuvad riikliku õppekava valikainekavast „Karjääriõpetus“. Kursuse jooksul käiakse mitmetel õppekäikudel piirkonna koolides ning ettevõtetes.

Enne kevadvaheaega on võimalik kõigil 9. klassi õpilastel läbida individuaalne karjäärinõustamine.

2.10. ÕPILASTE JA LAPSEVANEMATE TEAVITAMISE JA NÕUSTAMISE KORRALDUS

Elav kontakt Vabakooli lapsevanematega tagab väga hea infovahetuse kooli ja kodu vahel. Õpilasel ja vanemal on õigus saada koolist teavet ja selgitusi koolikorralduse ning õpilase õiguste ja kohustuste kohta. Kool on kohustatud võimaldama õpilase vanemale juurdepääsu kooli valduses olevale teabele selle õpilase kohta. Teovõimeline õpilane võib kirjaliku taotlusega keelata juurdepääsu tema kohta kooli valduses olevale teabele. Vanema juurdepääsu teabele selle kohta, kas õpilane on kooli õpilaste nimekirjas või mitte, võib keelata vaid mõjuva põhjuse esinemisel.

Õpilaste ja lapsevanemate teavitamise ja nõustamise viisid Vabakoolis on

- hommikulaulmine info jagamiseks;
- õpilas- ja e-päevik;
- reedene kodukiri lapsevanematele;
- Vabakooli koduleht;
- arenguestlus õpilase ja tema perega;
- aineõpetaja konsultatsioonitund;
- klassijuhatajatund;
- lapsevanemate koosolek;
- koolikogukonna ühistegevused.

Vabakool avalikustab kooli vastuvõtu tingimused ja korra ning kooli üle riiklikku järelevalvet teostavate asutuste kontaktandmed oma veebilehel.

Õppeveerandi või kursuse jooksul läbitavatest peamistest teemadest, vajalikest õppevahenditest, hindamise korraldusest ja planeeritavatest üritustest teavitame õpilast õppeveerandi või kursuse algul. Kool loob vanematele võimalused sellekohase teabega tutvumiseks.

Õpilasele ja vanemale teeme kooli kodukorras sätestatud korras teatavaks õpilasele kohalduva osa kooli päevakavast.

Kool teavitab õpilast ja vanemat õpilase hinnetest ja hinnangutest. Kui õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ei ole andnud nõusolekut õpilase hinnetest teavitamiseks elektrooniliselt, on kool kohustatud teavitama õpilast ja vanemat õpilase hinnetest paberil vormistatud klassitunnistuse või õpinguraamatu kaudu.

Kooli ja vanemate koostöö koordineerimiseks kutsub juhataja kokku õpilaste vanemate koosoleku arvestusega, et kõigile vanematele antakse vähemalt üks kord aastas võimalus osaleda vanemate koosolekul. Kooli juhataja on vähemalt ühe viiendiku klassi õpilaste vanemate nõudmisel kohustatud kutsuma kokku selle klassi õpilaste vanemate koosoleku.

3. ÕPPIJA ARENGUT TOETAVAD TEGEVUSED

Jälgime õpilase arengut ja toimetulekut koolis ning vajaduse korral kohandame õpet õppija vajaduste kohaselt. Õpilase võimete ja annete arendamiseks tuleb koolis selgitada välja tema individuaalsed õpivajadused, valida sobivad õppemeetodid ning korraldada vajaduse korral diferentseeritud õpet. Kool tagab õpilasele, kellel tekib ajutine mahajäämus eeldatavate õpitulemuste saavutamisel, täiendava pedagoogilise juhendamise väljaspool õppetunde. Samuti pakub Vabakool võimetekohaseid tegevusi ja väljakutseid neile õppijatele, kellel selleks rohkem eeldusi on.

Õppija arengu edendamisel kasutame Vabakoolis teadlikult nii õpilasgruppidele kui ka individuaalse arengu toetamiseks mõeldud tegevusi:

Õpilasgruppide toetamiseks mõeldud tegevused on

- huvitegevus;
- kooli traditsioonid;
- klassijuhatamine;
- tähesüsteem;
- õpistuudio;
- pikapäevarühm;
- arendusõpe.

Tegevused individuaalse arengu toetamiseks on

- arenguestlused;
- templisüsteem
- aineõpetaja konsultatsioonitund;
- kirjalikud järeltööd;
- tugiõpe;
- individuaalne juhendamine ja /või abiõpetaja toetus;
- individuaalne õppekava;
- töö haridusliku erivajadusega õpilasega;

- konsultatsioon ja individuaalne abi sotsiaalpedagoogilt, eripedagoogilt, psühholoogilt, kooliõelt.

1. GRUPPI TOETAVAD TEGEVUSED

Õpilasgruppidele mõeldud tegevuste eesmärgid on

- 5) toetada õppijas avatust, vastutust, partnerlust, austust, sallivust, et toimida ühises väärtusruumis;
- 6) pakkuda õppijale mitmekülgselt ja terviklikku arengut;
- 7) aidata õpilasel mõista ja tunnetada iseennast ja oma osa universumis.

Huvitegevus

Õppija vajab teadmistest tarkuse vormimiseks ja eluks ettevalmistuseks õppeainete ja koolielu elulähedust, sisukaid elamusi ja kogemusi, ühis-, grupi- ja individuaaltööd ja liikumisruumi aktiivsusele. Väga heaks võimaluseks siin on huvitegevus. See on koolis toimuv või kooli korraldatud kooli õppekava läbimist toetav või muu õppekavaväline tegevus. Huvitegevuses kasutatakse erinevaid õppevorme ja -meetodeid, sealhulgas ringid ja stuudiod.

Õpilasel on õigus kasutada õppekavavälises tegevuses tasuta oma kooli rajatisi, ruume, raamatukogu, õppe-, spordi-, tehnilisi ja muid vahendeid kooli kodukorras sätestatud korras.

Huvitegevus Vabakoolis on tihedalt seotud Pärnu Loovuskeskusega – Pärnu Vabakooli Seltsi loodud huvikooliga, mis pakub huvitegevust Pärnu linna lastele, noortele ja täiskasvanutele. Ringide valikuga saab tutvuda Vabakooli kodulehel alajaotuses Pärnu Loovuskeskus.

Vabakooli huvitegevuses on prioriteetsed inglise keel, *judo*, rahvatants ja mudilas- ning tütarlastekoor.

Vabakooli traditsioonid

Vabakoolis on välja kujunenud järgmised traditsioonid:

Kõik koolis viibivad inimesed kogunevad igal koolipäeval tunniplaani ajal

hommikulaulmisele. Hommikulaulmisel lauldakse päevakohaseid või –lemmiklaule, õpetajad, õpilased ja /või kooli juhataja edastavad informatsiooni, kõik, kellel on midagi teatada, saavad sõna.

2. septembril on kogu kooli väljasõit, mille käigus saavad õpilased-õpetajad tutvuda-
taaskohtuda, oma suvemuljeid jagada, esimese loodusõpetuse tunni pidada ja looduslikke
materjale tööõpetuse tunniks koguda. Oma koht on väljasõidu raames ka piknikul.
Kaks korda aastas (sügisel ja kevadel) peame **kooli spordipäeva**, kus võistlevad koos lastega
ka lapsevanemad.

Sügisel ja kevadel on liiklusohutuse teadvustamiseks **liikluspäevad**.

Meeldejääv sündmus on **õpetajate päev**.

Oktoobris on **teemanädal**, mis on täis põneval viisil õppimist ja seotud aastateemaga.

Õppeaasta jooksul tähistame erinevaid **eesti rahvakalendri** päevi.

Vabakooli Laululind on solistikonkurss, kus iga soovija saab lavale.

Kaks korda õppeaastas viime läbi õppeaineid ja klasse lõimiva **õpioskuste tuleproovi**.

Kalendriaasta lõpus avab Vabakool **Nõiamäe-näituse**, mis on kogu kooli traditsiooniline
kunstiprojekt.

Pärnu Vabakooli Seltsi poolt korraldatud heategevuslikud üritused on avatud ka küllastajatele.

Jõululaadal on avatud peale müügiletide ka töötoad kohapeal kingituste
meisterdamiseks, loengusaal, etendused, loterii, kohvik ja õpilastööde näitus.

Ainenädalad pakuvad vaheldust kooli argipäevale ja toetavad õppimist: **reaal- ja**
loodusainete nädal jaanuaris ja **keeltenädal** märtsis;

Õpilasesindus korraldab veebruaris **sõbrapäeva** ja **Playbacki**.

1.-4. klass peab **muinasjutuööd** koos erinevate töötubade ja tegevustega ning koolis
ööbimisega.

Vabariigi aastapäeva nädalal on kooli kutsutud laste vanaemad – vanaisad **vabakooli memme**
– **taadi peole**.

5.-9. klassi õpilastel on võimalus osaleda kooli **kõnevõistlusel**, mille võitja esindab Vabakooli
linna Kuldsuu kõnevõistlusel.

Sügisel vabakooli 1.klassi tulevatel lastel on võimalus ühel aprillikuu päeval viibida **päev**
koolis ning tutvuda koolieluga. Nende laste vanemad saavad kokku kord kuus alates
koolitulemise aasta jaanuarist.

Kevadel etenduv **koolimuusikal** kaasab ettevalmistustesse ja/või ettekandmisele kogu
õpilaskonna.

Tibude nädala tegevused on suunatud 1.-4. klassile ja tähistavad kevade saabumist.

Kooli hoolsamaid õppijaid, teisi silma paistnud õpilasi ning nende vanemaid täname perede

tänapäeval.

Aprillis esitavad 7.-9. klassi õpilased kooli aastateemast lähtuva **aastatöö (loovtöö)**.

Mai lõpus või juuni alguses veedab kool **üks kuni kaks päeva looduses**. Nende päevade programm on õpetajate poolt koostatud vastavalt kooli õppekavale eesmärgiga kinnistada aasta jooksul õpitut ja saada uusi teadmisi.

Kooli viimasel päeval annab Pärnu Vabakooli Selts üle õpilaste valitud **Päikesepreemiad** ja õpetajate kolleegipreemia **Ristikupreemia**.

Vabakool pakub 5.-8. klassi õpilastele tegevust **rahvusvahelises loovuslaagris** – tegutsevad loovuse, looduse jm kooli jaoks prioriteetsete valdkondadega seotud laagrid, mis on mõeldud ka inglise keele kasutamiseks reaalses situatsioonides.

Klassijuhatamine kui väärtuskasvatuse osa

Klassijuhataja on õpilase ja pere nõustaja, tugi- ja usaldusisik, kes

- suunab ja korrigeerib suhteid erinevate osapoolte vahel;
- kaasab kooli väärtusruumi loomisse õpilast, klassi, peret ja teisi vajalikke inimesi;
- jälgib ja toetab õpilaste edasijõudmist õppetöös;
- tagab infovahetuse;
- innustab õpilasi osalema nii klassi, kooli kui ka huvikoolide tegevustes ja erinevatel üritustel.

Klassijuhatajatundides toimub suur osa Vabakooli väärtuskasvatusest. 1.-4. klassini toimub klassijuhatajatundides muinasjututund, et tuua õppijani lugude abil väärtusteteema, et seada eeskujusid ning et toetada maailmapildi kujunemist. 5.-9. klassi klassijuhatajatundides saavad õpilased kord kuus kohtuda külalistega, kelle elukogemus nii otseselt kui kaudselt juhatab inimese väärtusteni, suunab nende üle juurdlema ja neid järgima.

Tähesüsteem

See on Vabakooli 1.-4. klassis kasutatav meetodika, mis motiveerib ühisvastutuse kaudu iga õpilast täitma oma ülesandeid võimete kohaselt ning olema hoolas. Samuti suunab see last olema salliv ning toetav kaaslaste suhtes, seega toetab tähesüsteem nii väärtus- kui õpipädevust.

Õpistuudio

Õpistuudio on 1.-9. klassi võimekamatele õppijatele suunatud rühmatund, kus tegeleme vastavalt õpilaste eeldustele ja huvidele probleem-, loovus- ja nuputamisülesannetega eesmärgiga motiveerida õppijat ja kasutada ära homogeense grupi eeliseid. Vastavalt vajadusele võib kool korraldada õpistuudiotunde klassi põhitunni ajal või muul ajal.

Pikapäevarühm

Pikapäevarühm on suunatud 1.-3. klassi õpilastele ning annab neile võimaluse kasutada koolipäevajärgset aega turvaliselt ja kasulikult. Pikapäevarühmas korraldatava õppekavavälise tegevusena pakutakse õpilasele järelevalvet ning pedagoogilist juhendamist ja suunamist õppest vaba aja sisustamisel, koduste õpiülesannete täitmisel, huvitegevuses ning huvide arendamisel. Kool koostöös kooli pidajaga on kohustatud korraldama pikapäevarühma moodustamise.

Pikapäevarühma töökorralduse ja päevakava kehtestab kooli juhataja, määrates seal aja koduste õpiülesannete täitmiseks, puhkuseks vabas õhus ja huvitegevuseks. Pikapäevarühma töö planeerimisel ja korraldamisel lähtume Pärnu Vabakooli Seltsi ettepanekutest, kooli õppe- ja kasvatustegevuse üldistest eesmärkidest, pikapäevarühma õpilaste vanuselistest ja individuaalsetest iseärasustest, nende kodustest tingimustest ning vanemate ja õpilaste põhjendatud soovidest, samuti transpordivõimalustest.

Pikapäevarühma täitumuse ülemine piirnorm on 24 õpilast. Kooli pidaja võib juhataja ettepanekul ning hoolekogu nõusolekul kehtestada suurema rühma täitumuse ülemise piirnorni.

Õpilane võetakse pikapäevarühma vastu ja arvatakse sealt välja kooli juhataja otsusega ja vanema taotluse alusel.

Arendusõpe

Õpiabirühma nimetame Vabakoolis arendusõpperühmaks. Arendusõpe on Vabakoolis suunatud 1.-4. klassi põhiharidust omandavatele haridusliku erivajadustega õpilastele, kes õpiraskuste või õppekeele ebapiisava valdamise tõttu vajavad individuaalset lisaõpet. Arendusõppetunnid toimuvad klassiruumis ühele õpperühmale kuni 4 korda nädalas. Tunnis lähtume õppija individuaalsest eripärast. Õppeviisidena kasutame selleks paaris-, rühma- või

individuaalõpet. Arendusõppetundides toimub õpitegevuse ergastamiseks ka kõikide meelte arendamine, sealhulgas mälu, tähelepanu, taju jms toetamine.

Arendusõpperühma nimekirja kinnitab õppenõukogu kooliaasta alguses. Klassijuhataja ettepanekul otsustab õppenõukogu vastavalt vajadusele rühma koosseisu muudatuse.

3.2. INDIVIDUAALSET ARENGUT TOETAVAD TEGEVUSED

Individuaalse arengu toetamiseks suunatud tegevuste eesmärgid on

- 1) tagada iga õppija võimetekohane areng ja eneseanalüüs;
- 2) motiveerida õppijat võtma ea- ja jõukohaseid väljakutseid ning vastutust;
- 3) ühtlustada õpilaste hoiakuid õppiva kogukonna kujunemiseks.

Arenguvestlused

Õppija arengu toetamiseks korraldame Vabakoolis kaks korda õppeaastas õpilase ja tema esindaja(te)ga arenguvestluse, mille põhjal sõlmime kirjalikud kokkulepped edasise õppe ja arengu eesmärkide kohta. Vajaduse korral kaasame vestlusesse ka teisi koolitöötajaid, tugispetsialiste ning õpilase elukohajärgse valla- või linnavalitsuse esindajaid.

Vabakooli arenguvestlused toetuvad kooliastme üldpädevustele ja kaks korda aastas toimuvatele eksperthinnangutele, mida klassijuhataja vestluse käigus õpilase enesehinnanguga täiendab. Klassijuhataja protokollib vestluse osalejad, põhisisu ja sõlmitud kokkulepped järgmiseks perioodiks. Klassijuhataja vahetuse puhul annab eelmine klassijuhataja arenguvestluste protokollid üle uuele klassijuhatajale.

Kui Vabakool ei ole saanud koolikohustusliku õpilase vanemaga kontakti, et leppida kokku arenguvestluse aeg või vanem ei ole teistkordselt ilmunud arenguvestlusele kokkulepitud ajal, teavitame sellest õpilase elukohajärgset valla- või linnavalitsust, kes korraldab vajaduse korral lapse õiguste kaitsmiseks vajalike meetmete rakendamise.

Arenguvestluse korraldamise tingimused ja korra kehtestab kooli juhataja, esitades selle enne arvamuse andmiseks õppenõukogule ja hoolekogule.

Aineõpetaja konsultatsioonitund

Iga 5.-9. klassi aineõpetaja konsultatsioonitundide ajad määrame õppeaasta algul ja paneme need tutvumiseks kooli kodulehele. Konsultatsioonitund on mõeldud peamiselt järelõppeks ja suuliseks vastamiseks.

Templisüsteem

See on õpilasesinduse ja õpetajate koostöös loodud 5.-9. klassi õpilastele suunatud individuaalne motivatsioonitehnika, mille käigus on õppijal võimalik ainevaldkonniti koguda kaartidele templeid. Teatud templite arvuni jõudes on õpilasel võimalik valida erinevaid viise templikaartide realiseerimiseks. Templisüsteemi eesmärk on õppija motiveerimine, õppekvaliteedi, eneseteadlikkuse ja iseseisvuse kasv.

Kirjalikud järeltööd

Kord nädalas on 5.-9. klassi õpilastel võimalus teha kirjalikke järeltöid. Neid saab teha kahe nädala jooksul alates „mitterahuldava“ tähthinde teadasaamisest või seoses puudumisega. Järeltöö tegemiseks registreerib õpilane ennast eelmisel päeval hiljemalt koolipäeva lõpus. Kui õpilane on ennast registreerinud, kuid ei tule tööd tegema põhjuseta, ei saa seda tööd enam uuesti teha.

Tugiõpe

Tugiõppe eesmärk on likvideerida lüngad teadmistes ja oskustes pärast õppeperioodi ning ennetada õppeaasta lõpus täiendavat õppetööd. Tugiõpe määratakse Vabakoolis õppenõukogu otsusega eelmise õppeperioodi eest neile õpilastele,

- kellel on perioodi kokkuvõttev tähthinne „mitterahuldav“;
- kellel on periood mingil põhjusel jäänud hindamata.

Lisaks määrame tugiõppe teatud mahus õppeülesannete tegemiseks ennetavalt enne reisi, võistlust vms. Reeglina toimub tugiõpe kontakttunnina, kuid on võimalik ka näiteks e-õpe.

Aineõpetajad märgivad e-keskkonnas tugiõppelehele konkreetsed individuaalsed ülesanded ja tähtajad ning õpilane on kohustatud käima kord nädalas aineõpetaja konsultatsioonitunnis kuni järgmise õppeperioodini või ülesannete sooritamiseni. Õpetaja märgib jooksvalt

tugiõppelehele andmed õpilase osalemise ja õpitulemuste kohta ning kirjutab õppeperioodi lõpus sellele lühikokkuvõtte kogu tugiõppe sooritamise kohta.

Õpilase õpitulemusi ja tugiõppes osalemist kogu õppeaasta jooksul arvestab aineõpetaja kokkuvõtva aastahinde kaalumisel. Kokkuvõtte kogu õppeaasta tugiõppest teeb õppealajuhataja.

Individuaalne juhendamine, abiõpetaja toetus

Vajadusel kasutab Vabakool õppe individualiseerimiseks õppija individuaalset juhendamist aineõpetaja poolt või abiõpetaja tuge kas ainetunnis või eraldi ruumis. Abiõpetaja saab konkreetsed õppeülesanded ning muud juhised õppetegevuseks aineõpetajalt. Individuaalse juhendamise ja/või abiõpetaja tegevuse eesmärk on võimekamatele õppijatele sobivama õppe pakkumine või õpiraskustega õpilaste ajutise mahajäämuse tasandamine.

Individuaalne õppekava

Kool võib teha õpilast õpetades muudatusi või kohandusi õppeajas, õppesisus, õppeprotsessis ja õppekeskkonnas. Kui muudatuste või kohandustega kaasneb nädalakoormuse või õppe intensiivsuse oluline kasv või kahanemine võrreldes kooli õppekavaga või riiklikes õppekavades sätestatud õpitulemuste vähendamine või asendamine, tuleb õpilasele koostada riiklikes õppekavades sätestatud korras individuaalne õppekava.

Individuaalset kava võimaldame õpilasele, kui

- põhjendatud erisoovid õppeprogrammi suhtes tulenevad mujal õppimisest (välismaalt õppimast tulnu või sinna õppima asuv õpilane, vahetusõpilane, õppeperioodi keskel teisest koolist tulnu);
- tervislikud põhjused ei võimalda läbida õppeaineid ettenähtud ajaga, klassikaaslastega samas tempos;
- on tekkinud vajadus õppeaasta pikendamiseks (klassikursuse kordamine).

Individuaalse õppekava koostamisel kaasatakse õpilane või piiratud teovõimega õpilase puhul vanem ning vajaduse kohaselt õpetajaid ja tugispetsialiste.

Töö haridusliku erivajadusega õppijaga

Haridusliku erivajadusega õppija on õpilane, kelle andekus, õpiraskused, tervises seisund, puue, käitumis- ja tundeeluhäired, pikemaajaline õppest eemalviibimine või kooli õppekeele ebapiisav valdamine toob kaasa vajaduse teha muudatusi või kohandusi õppe sisus, õppeprotsessis, õppe kestuses, õppekoormuses, õppekeskkonnas (nagu õppevahendid, õpperuumid, suhtluskeel, sealhulgas viipekeel või muud alternatiivsed suhtlusvahendid, tugipersonal, spetsiaalse ettevalmistusega pedagoogid), taotletavates õpitulemustes või õpetaja poolt klassiga töötamiseks koostatud töökavas.

Õpilase andekust käsitleme haridusliku erivajadusena, kui õpilane oma kõrgete võimete tõttu omab eeldusi saavutada väljapaistvaid tulemusi ning on näidanud kas eraldi või kombineeritult eelkõige järgmisi kõrgeid võimeid:

- üldine intellektuaalne võimekus,
- akadeemiline võimekus,
- loominguline mõtlemine,
- liidrivõimed,
- võimed kujutavas või esituskunstis,
- psühhomotoorne võimekus.

Haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel kasutame pedagoogilis-psühholoogilist hindamist, eksperthinnanguid, erinevates tingimustes õpilase käitumise korduvat ja täpsemat vaatlust, õpilast ja tema kasvukeskkonda puudutava lisateabe koondamist, õpilase meditsiinilisi ja logopeedilisi uuringuid. Andekate õpilaste väljaselgitamisel lähtume ka litsentsitud spetsialistide poolt läbiviidud standardiseeritud testide tulemustest, väga heade tulemuste saavutamisest üleriigilistel või rahvusvahelistel aineolümpiaadidel, konkurssidel või võistlustel ning valdkonna ekspertide hinnangutest.

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe korraldamise põhimõtted

Kooli juhataja määrab isiku, kelle ülesandeks on haridusliku erivajadusega õpilase õppe ja arengu toetamiseks vajaliku koostöö korraldamine tugispetsialistide, andekate õpilaste

juhendajate ja õpetajate vahel (edaspidi *haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija*).

Haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija toetab ja juhendab õpetajat haridusliku erivajaduse väljaselgitamisel ning teeb õpetajale, vanemale ja juhatajale ettepanekuid edaspidiseks pedagoogiliseks tööks, koolis pakutavate õpilase arengut toetavate meetmete rakendamiseks või täiendavate uuringute läbiviimiseks, tehes selleks koostööd õpetajate ja tugispetsialistidega.

Kooli otsusel rakendatavad meetmed haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks

Kooli juhataja või tema volitatud koolitöötaja otsusel võib haridusliku erivajadusega õpilasele rakendada käesolevas peatükis sätestatud meetmeid, mille rakendamise eeldusena ei ole ette nähtud nõustamiskomisjoni soovitus, sealhulgas

tugispetsialisti teenus,

individuaalne juhendamine,

õpistuudio töös regulaarne osalemine,

individuaalse õppekava rakendamine,

pikapäevarühma vastuvõtmine ning

vanema nõusolekul õpilase üleviimine spetsiaalsesse rühma või klassi;

vajadusel „Eesti keel teise keelena“ ainekava rakendamine või B-võõrkeele õppest loobumine.

Kui eesti õppekeelega põhikoolis õpib eesti keelest erineva emakeelega õpilane või välisriigist saabunud õpilane, kelle eestikeelse õppe kogemus põhikoolis on olnud lühem kui kuus õppeaastat, võib kool õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema nõusolekul eesti keele õpet korraldada „Eesti keel teise keelena“ ainekava alusel.

Eestis vähem kui kolm aastat elanud õpilase puhul võib õpilase või piiratud teovõimega õpilase puhul vanema taotlusel loobuda B-võõrkeele õppest.

Kui õpilase hariduslik erivajadus tuleneb tema andekusest, tagatakse talle individuaalse õppekava rakendamine ning vajaduse korral täiendav juhendamine aineõpetajate poolt või

teiste vastava valdkonna spetsialistide poolt haridusprogrammide või teiste haridusasutuste kaudu.

Meetme rakendamise perioodil jälgivad õpilasega tegelevad õpetajad ja tugispetsialistid õpilase arengut ja toimetulekut.

Meetmete rakendamise tulemuslikkuse hindamiseks kirjeldavad kõik meetme rakendamisel osalenud õpetajad ja tugispetsialistid vähemalt kord õppeaastas õpilase arengut ja toimetulekut ning esitavad omapoolsed soovitusel.

Meetmete rakendamise perioodi lõpul hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega meetme tulemuslikkust ning teeb ettepanekud vanemale ja vajaduse korral kooli juhatajale edasisteks tegevusteks:

- meetme rakendamise lõpetamine;
- meetme rakendamise jätkamine samal või tõhustatud viisil;
- meetme vahetamine või muu meetme lisamine;
- täiendavate uuringute teostamine, eriarsti, erispetsialisti või nõustamiskomisjoni poole pöördumise soovitamine.

Haridusliku erivajadusega õpilase arengu ja toimetuleku jälgimiseks koostatud individuaalse arengu jälgimise kaardil dokumenteerime

- haridusliku erivajaduse tuvastamiseks läbiviidud pedagoogilis-psühholoogilise hindamise tulemused;
- õpetajate täiendavad tähelepanekud ja soovitusel õpilase tugevate ja arendamist vajavate külgede kohta;
- kooli tugispetsialistide soovitusel, testimiste ja uuringute tulemused ning
- nõustamiskomisjoni soovitusel õppe korraldamiseks ja sellest tulenevalt õpilasele rakendatud meetmed.

Individuaalse arengu jälgimise kaardi koostamise ja täitmise eest vastutavad isikud koolis määrab juhataja.

Nõustamiskomisjoni soovitusel ja vanema nõusolekul rakendame haridusliku erivajadusega õpilase arengu toetamiseks järgmisi meetmeid:

tervise seisundist tulenevat koduõpet või

ühele õpilasele keskendatud õpet,

põhikooli riiklikus õppekavas ettenähtud õpitulemuste asendamist või vähendamist või kohustusliku õppeaine õppimisest vabastamist.

Õppe korraldamisel ja meetmete rakendamisel nõustamiskomisjoni soovitude kohaselt jätkame õpilase arengu ja toimetuleku jälgimist. Nõustamiskomisjoni määratud tähtaja lõppemisel või vähemalt korra õppeaastas hindab haridusliku erivajadusega õpilase õppe koordineerija koostöös õpetajate ja tugispetsialistidega nõustamiskomisjoni soovitatud õppekorralduse või meetmete rakendamise mõju õpilase arengule ja toimetulekule ning teeb selle põhjal ettepanekud edasiseks tegevuseks, sealhulgas täiendavate uuringute läbiviimiseks või uute soovitude saamiseks nõustamiskomisjoni poole pöördumiseks.

Konsultatsioon ja individuaalne abi sotsiaalpedagoogilt, psühholoogilt, kooliõelt

Sotsiaalpedagoog nõustab

- lapsevanemaid lapse probleemse käitumise ja õpiraskuste korral ning suunab vastava ala spetsialisti poole;
- õpilasi koolis esinevate õppe- ja suhtlemisprobleemide korral, selgitab välja probleemi põhjuse ning suunab vastava ala spetsialisti poole;
- pedagooge õpetamisprotsessis esinevate probleemide korral, mis puudutavad õpilase probleemset käitumist või õpiraskust.

Sotsiaalpedagoog on kaasatud kooli sisseastumisvestluste protsessi ja annab vestluste tulemustest tagasisidet lapsevanematele.

Psühholoogi poole võivad pöörduda kõik kooli ja eelkooli õpilased, lapsevanemad, õpetajad ja tugipersonal. Pöörduda võib isiklikku elu puudutavate teemadega või õppetöös ettetulevate

probleemidega (nt õpiraskused, puudumised, õpimotivatsioon, suhted klassis, ja/või töökollektiivis) ja teiste koolikogukonda mõjutavate küsimustega. Probleemide ilmnemisel teostab psühholoog esmast hindamist ja vajadusel suunab edasi vastava eriala spetsialisti poole. Psühholoog külastab tunde ja annab tagasisidet õpetajale, lapsevanemale ja/või juhtkonnale. Vajadusel osaleb psühholoog probleemvestlustel.

Kooliõde töötab arstikabinetis. Abi saamiseks kooliõe poole võivad pöörduda nii õpilased kui õpetajad. Lisaks esmaabi andmisele teeb õpilastele kindla ajavahemiku järgi profülaktilisi läbivaatuseid ja riikliku vaktsinatsioonikalendri kohaseid vaktsineerimisi. Arstikabinet on avatud kord nädalas kogu koolipäeva jooksul.

4. ÕPPEKAVA KOOSTAMINE JA ARENDUS

Vabakooli esmane taotlus nii õppekava arendamisel kui ka igapäevase õppetöö korraldamisel ja läbiviimisel on õppija jaoks süsteemse tervikpildi loomine. Sellele aitavad kaasa näiteks õppesuundade, erinevate valdkondade ja õppeainete, eri vanuses õpperühmade lõimimine. Lisavõimaluse õppija individuaalseks arenguks annab õppekava õpitulemuste ja õppesisu esitamine nii klassiti kui kooliastme vaates.

Õppekava koostamisel ja arendamisel on aluseks ka järgmised põhimõtted:

- võrdsete tingimuste ja võimaluste loomine kõigi õpilaste võimetekohaseks ja mitmekülgseks arenguks;
- kooli õppesuundade arendamine ja eesmärkide elluviimine;
- kooli kogukonna ja väärtusruumi hoidmine, koosõppimine;
- õppija algatusvõime, loovuse ja vastutuse tähtsustamine;
- keskkonna- ja kultuuriteadlikkuse taotlus;
- õppekava avatus.

Kooliõppekava täiendamise vastavalt riikliku õppekava muudatustele või valikainete osas tehtud ettepanekutele. Kooliõppekava vaatame läbi õppenõukogus üks kord aastas.

Kooliõppekavas võivad muudatusettepanekuid teha

- pedagoogiline koosolek Kooli Süda,
- õpilasesindus ja
- kooli pidaja.

Enne muudatuste kehtestamist kooli õppekavas avaldavad arvamust

- õppenõukogu;
- õpilasesindus ja
- kooli pidaja.

Vabakooli õppekava koostamise ja arendamise demokraatliku korralduse eest vastutab kooli juhataja. Kooli õppekava kehtestab juhataja.

5. LISAD

Vabakooli õppekava sisaldab

- lisaid kaheksa ainevaldkonna ja
- kolme valikaine kohta.

Iga valdkonnakava koosneb

- valdkonna üldalustest,
- ainekavadest ja
- õpitulemuste ning õppesisu tabelist klassiti ja kooliastmeti.

Loodusainete valdkonna lisadena esitame ka

- Vabakooli loodussuuna 1.-4. klassi looduspraktika kompleksse tabeli ning
- ülevaatlikuna 5.-9. klassi loodusainete praktilised tööd.

Vabakooli õppekava üldosa ja ainevaldkondade ning valikainete lisad avaldame kooli kodulehel.

LISA 1	Ainevaldkond „Keel ja kirjandus“
LISA 2	Ainevaldkond „Võõrkeeled“, 1.-3. klass
LISA 2'	Ainevaldkond „Võõrkeeled“, 4.-9. klass
LISA 3	Ainevaldkond „Matemaatika“
LISA 4	Ainevaldkond „Loodusained“
LISA 5	Ainevaldkond „Sotsiaalsained“
LISA 6	Ainevaldkond „Kunstiained“
LISA 7	Ainevaldkond „Tehnoloogia“
LISA 8	Ainevaldkond „Kehaline kasvatus“
LISA 9	Valikaine „Informaatika“
LISA 9'	Valikaine „Karjääriõpetus“
LISA 9''	Valikaine „Usundiõpetus“